

WAASAN PÄIVÄLEHTI

Tinakenkäyttö Kaija Koon tarina Sivu 2 ja 6

Uusi maailmankartta Sivu 8

Yksi omena päivässä ... Sivu 14

PAIKALLISUUTISET

TÖYSÄN APTEEKKI

Unilääkkeen tarina päättyy – Doxepiini katoaa hyllyiltä!

Töysän apteekissa käy nyt viimeinen myrsky ennen hiljaisuutta. Suositun Doxepin 3 mg, tuhansien suomalaisten luottounilääke, on poistumassa markkinoilta – ja syynä on apteekkarin vaihdos.

Vuosien ajan tämä pieni, paikallinen apteekki on valmistanut Doxepinia käsityönä ja tarkkuudella, joka on tehnyt siitä yksi Suomen arvostetuimmista unilääkkeistä. Lääke tunnetaan lempeästä vaikutuksestaan ja siitä, ettei se jätä aamulla raskasta oloa.

Mutta nyt, kun uusi apteekkari astuu virkaan, valmistus loppuu kuin seinään. Ei kuitankaan ihan heti – luultavasti vasta vuoden kuluttua. Lääkkeiden valmistus vaatii viranomaisen eli Fimean luvan, ja Fimea ei enää anna lupia tällaiseen toimintaan, Eli kun apteekkari vaihtuu niin lupaa ei enää ole.

Doxepiinin lisäksi Töysän valmistamia lääkkeitä olivat myös ketiapiini, mirtazapiini ja gagapentiini.

Asiakkaat ovat hämmentyneitä – moni kertoo, ettei mikään muu lääke ole toiminut yhtä hyvin. ”Tämä on kuin hyvä uni vietäisiin pois,” kuvailee eräs pitkäaikainen käyttäjä.

Farmasian asiantuntijat muistuttavat, että Doxepin ei katoa kokonaan: sitä tuodaan edelleen maahan muista lähteistä. Mutta sitä ei saa „apteekin hyllystä” samana päivänä. Silti Töysän apteekin oma versio jää historiaan – pienen apteekin suuri tarina, joka päättyy hiljaa, mutta jättää jäljen suomalaisen lääkehistoriaan.

”Kun uni on arvokasta, sen menettäminen tuntuu henkilökohtaiselta.”

TÄNÄÄN

PÄÄKIRJOITUS

Tehdään Orwellista jälleen fiktiota

HARVA KIRJAILIJA on vaikuttanut poliittiseen mielikuvitukseen yhtä voimakkaasti kuin **George Orwell**.

Hänen romaaninsa Vuonna 1984 ja Eläinten vallankumous ovat enemmän kuin kaunokirjallisuutta – ne ovat varoituskelloja, jotka ovat sukupolvien ajan auttaneet ymmärtämään tyranniaa, sensuuria ja totuuden vääristelyä. Viime vuosina Yhdysvalloissa on noussut esiin iskulause, joka tiivistää tämän huolen yhteen lauseeseen: ”*Make Orwell Fiction Again*” – *Tehdään Orwellista jälleen fiktiota*.

Sanaleikki muistuttaa Donald Trumpin kampanjahuudusta ”*Make America Great Again*”. Mutta tässä katse ei käännä menneisyyden kulta-aikaan, vaan polttavaan nykyhetkeen. Viesti on selvä: Orwellin kuvaamat dystopiat on pidettävä kirjojen sivuilla, ei päästettävä osaksi arkeamme. Kun ihmiset puhuvat Orwellin tekemisestä ”fiktioksi uudelleen”, he ilmaisevat pelkoa siitä, että valvonta, disinformaatio ja autoritaariset taipumukset ovat hiipimässä liian lähelle hänen visioitaan.

Iskulause on otettu käyttöön etenkin libertaarissa ja konservatiivisissa piireissä, joissa se nähdään protestina valtion ylivaltaa ja sensuuria vastaan. Mutta sen kaiku kuuluu laajemminkin. Poliittisesta näkökulmasta riippumatta moni aistii, että itse totuus on joutumassa ahtaalle – valeutusten, deep-

fake-videoiden ja sosiaalisen median kaikukammioiden keskellä. Orwell ei sitonut sortoa mihinkään tiettyyn ideologiaan, vaan vallan väärinkäyttöön. Juuri siksi hänen sanomansa tuntuu yhä ajankohtaiselta.

Iskulause ei kuitenkaan itsessään ratkaise ongelmia. Jos todella haluamme tehdä Orwellista jälleen fiktiota, meidän on toimittava: puolustettava sananvapautta, vahvistettava kriittistä ajattelua, vaadittava päättäjiltä vastuullisuutta ja rakennettava avoimuutta instituutioihin. Kansalaisten tulee olla tarkkana paitsi siitä, mitä valtio tekee, myös siitä, miten yritykset ja teknologia muokkaavat kuluttamaamme tietoa.

Siksi tämän iskulauseen suosio ei ole merkki epätoivosta, vaan demokratian elinvoimasta. Se osoittaa, että ihmiset ovat edelleen hereillä, tunnistavat vaarat ja kieltäytyvät luovuttamasta totuutta ilman vastarintaa. Orwell kirjoitti teoksensa varoituksiksi, ei profetioiksi. Se, että hänen sanansa elävät yhä uusissa muodoissa, kertoo niiden tehon: ne herättävät meidät.

Otettakoon siis tämä viesti vakavasti. Tehdään Orwellista jälleen fiktiota – ei unohtamalla hänen varoituksiaan, vaan varmistamalla, että ne pysyvät kirjallisuutena, samalla kun me itse valitsemme vapaamman ja totuudellisemman todellisuuden.

KAUPUNGINTEATTERI

Kaunis, rietas ja onnellinen ilta Vaasassa

Jos Vaasassa olisi nyt torstai-iltana etsitty onnellisuutta, sitä olisi löytynyt kaupunginteatterin täydestä salista! Tinakenkäyttö-musikaalin ensi-ilta oli täysosuma. Kauniit laulut, koskettava tarina ja loistavat esiintyjät veivät yleisön mukanaan – aivan kirjaimellisesti. Lopussa koko sali nousi seisomaan, tanssi ja taputti innostuneena. Ilta oli juuri sitä, mitä nimi lupaa: kaunis, hieman rietas ja ennen kaikkea onnellinen. Jos ensi-illan tunnelma kertoo jotakin tulevasta, kaupunginteatterin kassalla kannattaa pitää puhelimen käden ulottuvilla. Tinakenkäyttö saattaa nimittäin pitää penkit varattuina pitkälle tulevaisuuteen!

MAALAHTI ja SUNDOM

Ruokarobotit saapuvat – pian myös Sundomiin

Pienet ja sympaattiset ruokarobotit ovat yleistymässä myös Pohjanmaan katukuvassa. Maalahdessa ne ovat jo aloittaneet liikennöinnin, ja ensi viikolla robotit saapuvat Sundomiin.

Pieniä karhuja muistuttavat robotit kulkevat pyörillään varovasti teitä pitkin ja noudattavat liikennesääntöjä tarkasti. Niiden tehtävä on yksinkertainen: kuljettaa ruokaostokset suoraan asiakkaan kotiovelle.

Sundomissa robotit voivat kulkea jopa kolmen kilometrin matkan mutkittelevia teitä pitkin. Asiakkaalle palvelu merkitsee helppoa kotiinkuljetusta – kauppaan

ei tarvitse lähteä itse.

Palvelu ei kuitenkaan ole ilmaista. Asiakas maksaa kotiinkuljetuksesta erillisen maksun. Henkilökunta kerää ostokset asiakkaan ostoslistan perusteella, minä jälkeen robotin tehtäväksi jää kuljettaa ne perille.

Pienet ruokarobotit ovat jälleen yksi esimerkki siitä, kuinka arjen palvelut muuttuvat. Tulevaisuudessa ruokaostokset voivat hyvinkin saapua kotiovelle lähes äänettömästi – pienen nelipyöräisen robotin kyydissä.

KUNTSI

Valon ja varjon taikaa Vaasassa – Marja Pirilän Camera Obscura lumoo

Syksyn hämärän saapuessa Vaasaan syttyy Kuntsin modernin taiteen museossa ainutlaatuinen valomagia. 19. syyskuuta 2026 avautuu laaja näyttely Marja Pirilä – Camera Obscura, joka jatkuu 9. tammikuuta 2027 saakka.

Marja Pirilä (s. 1957 Rovaniemellä) kuuluu suomalaisen valokuvataiteen kärkinimiin. Yli 30 vuoden ajan hän on käyttänyt camera obscura -tekniikkaa ja luonut runollisia, monitasoisia kuvia, joissa valo ja pimeys, sisä- ja ulkotila, luonto ja kaupunki kohtaavat. Näyttelyssä nähdään muun muassa pitkäkestoinen Sisätila/ulkotila (vuodesta 1996), Strindbergin huoneissa Ranskasta, Milavida Tampereen tyhjistä palatsista sekä Puhuva talo. Mukana on myös kolmiulotteisia teoksia yhteistyössä Petri Nuutisen kanssa.

Taidetta täydentävät Tapani Rinteen äänimaisemat, ja näyttely on valittu Taidetestaajien ohjelmistoon. Liput 15/9/0 euroa.

Lumoava matka valon ja varjon salaperäiseen maailmaan – ehdoton elämys.

Lähde: Vaasa.fi / Kuntsin modernin taiteen museo

WÄRTSILÄ

Sairaala, joka purjehtii sinne missä apua tarvitaan – Wärtsilä turvaa Mercy Shipsin toimintaa

Kun sairaalaa ei ole mahdollista rakentaa potilaiden luo, sairaala voi lähteä merelle. Nyt kahden Mercy Ships -järjestön sairaalalaivan toimintavarmuutta vahvistetaan suomalaisella teknologialla.

Wärtsilä on solminut kansainvälisen Mercy Ships -hyväntekeväisyysjärjestön kanssa uudet pitkäaikaiset huoltosopimukset. Sopimus jatkaa Global

Photo Supplement

HYVINVOINTIALUEET

POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE

Voiko rikoskierteen katkaista? Nuorille tarjotaan uusi mahdollisuus

Rikos on jo tapahtunut – mutta nuoren elämä ei silti tarvitse jatkua rikosten tiellä. Pohjanmaalla kokeillaan uudenlaista tapaa tarjota apua nopeasti ja matalalla kynnyksellä.

Pohjanmaan hyvinvointialueen Kåppi-hankkeen tavoitteena on katkaista vakavaan nuorisorikollisuuteen liittyvä rikoskierre ennen kuin siitä tulee pysyvä elämäntapa.

Kåppi tarjoaa sosiaalihuollon tukea alle 30-vuotiaille nuorille, joita epäillään tai jotka on tuomittu toistuvista tai vakavista rikoksista. Taustalla voi olla esimerkiksi väkivalta-, huumausaine- tai seksuaalirikoksia.

Mallissa on yksi tärkeä ero tavalliseen palveluun verrattuna: nuoren ei tarvitse itse lähteä etsimään apua. Kåpin työntekijät menevät nuoren luo ja tapaavat häntä hänen omassa arjessaan. Apua voidaan tarjota nopeasti jo rikoksesta kiinniottamisen jälkeen, vaikka oikeusprosessi myöhemmin kestäisi pitkään.

Jo 77 nuorta mukana

Elokuussa 2024 käynnistyneessä hankkeessa on ollut tähän mennessä 77 asiakasta. Heistä lähes kolmannes on alaikäisiä. Suurin osa on poikia tai nuoria miehiä, ja osalla on taustallaan ahdistusta tai traumaattisia kokemuksia.

Ensimmäiset merkit ovat rohkaisevia. Monet nuoret ovat aloittaneet uuden harrastuksen tai ottaneet vastaan tarvitsemiaan palveluja ja tukea.

Kåppi toimii yhdessä muun muassa poliisin, lastensuojelun ja järjestöjen kanssa. Jos yhteys nuoreen katkeaa, työntekijät yrittävät tavoittaa hänet uudelleen.

Hanke sai jatkorahoitusta oikeusministeriöltä ja jatkuu vuoden 2027 loppuun.

Tavoite on kunnianhimoinen mutta inhimillinen: rikoskierteeseen joutuneelle nuorelle halutaan antaa mahdollisuus valita toinen suunta.

Lähde: Pohjanmaan hyvinvointialue,

POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE

Oma lääkäri yhä useammalle – Pohjanmaa laajentaa oma-tiimimallia

Voisiko tuttu lääkäri jälleen tuntea potilaansa? Pohjanmaan hyvinvointialue laajentaa omatiimien ja omalääkärien toimintaa. Tavoitteena

on tehdä erityisesti paljon terveyspalveluja tarvitsevien potilaiden hoidosta jatkuvampaa ja sujuvampaa.

Omatiimit ovat toimineet jo jonkin aikaa Vaasan terveyskeskuksessa. Syyskuussa valmistelu alkaa Mustasaarella ja Pietarsaarella, ja varsinainen pilotointi käynnistyy tammikuussa 2027. Tämän jälkeen mallia kehitetään vaihteittain koko Pohjanmaan alueella.

Sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt hankkeeseen 1,7 miljoonan euron rahoituksen. Erityinen painopiste on pitkäaikaissairaiden hoitopoluissa.

Käytännössä potilas kuuluu omaan tiimiin, johon kuuluu lääkäri ja hoitajia. Ensisijainen vastuu on omalla lääkäriillä, mutta tarvittaessa potilas voi asioida myös saman tiimin toisen ammattilaisen kanssa. Näin hoidon kokonaisuus pysyy tiimin hallussa, vaikka sama henkilö ei aina olisi vastaanotolla.

Tavoitteena on myös vähentää päivystyskäyn-tejä ja hoidon tarpeen arvioinnin kuormitusta. Äkilliset uudet vaivat hoidetaan kuitenkin edelleen normaalin hoidon tarpeen arvioinnin kautta.

Pohjanmaalla uskotaan, että tuttu tiimi lisää luottamusta ja tekee hoidosta vähemmän kuormittavaa myös ammattilaisille.

Lähde: Pohjanmaan hyvinvointialue, tiedote

HINKUYSKÄ

Hinkuyskä nostaa päätään Pohjois-Pohjanmaalla – voimakas yskä voi olla varoitusmerkki

Vanha tuttu hengitystieinfektio on jälleen liikkeellä. Pohjois-Pohjanmaalla on todettu viime aikoina yksittäisiä hinkuyskätapauksia ja pieniä, rajattuja epidemioita. Tapauksia on ollut muun muassa Oulussa ja alueen eteläosissa useissa eri kunnissa.

Tilanne osuu aikaan, jolloin koulut ovat alkaneet ja erilaiset hengitystieinfektiot leviävät tavallista enemmän. Pohde muistuttaa kuitenkin, että suurin osa tällä hetkellä liikkuvista flunssista on tavallisten virusten aiheuttamia.

Hinkuyskä on Bordetella pertussis -bakteerin aiheuttama tartuntatauti, joka leviää pisaratartuntana. Tyypillinen oire on puuskittainen ja pitkittyvä yskä. Jos henkilö tietää altistuneensa hinkuyskälle ja saa flunssan kaltaisia oireita 1–3 viikon kuluessa, terveydenhuoltoon kannattaa olla yhteydessä.

WAASAN PÄIVÄLEHTI
Melkein kaikki mitä haluat tietää 14 sivulla
vpress.fi

UUTISET

Mercy -sairaalalaivan huoltoyhteistyötä viidellä vuodella. Kyseessä on maailman suurin varta vasten siviilisairaalaksi rakennettu sairaalalaiva. Lisäksi Wärtsilä huoltaa uutta Africa Mercy II -alusta kolmen vuoden ajan. Molemmissa laivoissa on Wärtsilän moottorit.

Sopimuksiin kuuluvat muun muassa varaosat, huoltopalvelut, miehistön koulutus sekä digitaalinen ennakoiva kunnossapito. Wärtsilän Expert Insight -palvelu hyödyntää analytiikkaa ja tekoälyä mahdollisten teknisten ongelmien havaitsemiseen jo ennen kuin ne muuttuvat häiriöiksi.

Global Mercyssä on kuusi leikkaussalia ja noin 200 potilaspaikkaa. Mercy Ships tarjoaa maksutonta kirurgista hoitoa ja kouluttaa samalla paikallisia terveydenhuollon ammattilaisia erityisesti Afrikan alueilla, joilla terveyspalvelujen saatavuus on rajallinen.

Laivojen luotettava toiminta on tässä tehtävässä elintärkeää: kun koneet toimivat, sairaala voi jatkaa matkaansa – ja apu pääsee perille.
Lähde: Wärtsilän tiedote 3.9.2026
Kuvateksti: Global Mercy™, Africa Mercy II:n prototyyppi, saapui hiljattain Ghanaan Länsi-Afrikkaan © Mercy Ships

VAASA

Vaasan tori uudistuu – ensi keväänä alkaa suuri muutos

Illustration: LOCI landskapsarkitekter

Vaasan keskustan sydän on saamassa uuden ilmeen. Kauppatorin uudistus etenee nyt rakennussuunnitelman hyväksymiseen. Kaupunkiympäristölautakunta käsittelee suunnitelmaa 9. syyskuuta 2026, ja jos suunnitelma hyväksytään, toteutuksen valmistelu käynnistyy ensi kevättä varten. Rakentamisen on tarkoitus alkaa keväällä 2027 ja uudistuksen valmistua vaiheittain vuoteen 2029 mennessä.

Tavoitteena on tehdä torista kaikkien yhteinen olohuone. Kauppatorille tulee uusia oleskelu- ja leikki- paikkoja, istutuksia, lisää valaistusta, maisemakeinuja ja pelillisiä toimintoja. Torikauppa kuitenkin säilyy uudistetun kokonaisuuden aktiivisena osana.

Myös esteettömyyttä parannetaan. Suunnitelmassa on uusia esteettömiä kulkureittejä, pyöräpysäköintiä ja uudistettavia joukkoliikenteen pysäkkejä. Torille varataan lisäksi paikkoja uusille paviljongeille, joihin voisi tulla esimerkiksi kahvila, esteetön wc ja torikauppiaiden varastotiloja.

Saaristo tulee keskelle kaupunkia

Rakennustyöt alkavat suunnitelman mukaan keväällä 2027 Hovioikeudenpuistikolta. Alueelle tulee uusia istutuksia ja viihtyisiä oleskelupaikkoja. Erityisen näyttävä yksityiskohta on saaristoaiheinen kiveys, jonka kuvio perustuu Vaasan saariston todelliseen karttaan.

Vuonna 2028 uudistetaan Alatorin puolta, jossa nuorille tulee uusia toimintoja ja pelimahdollisuuksia. Vuonna 2029 vuorossa on Ylätori ja lasten saaristoteemainen leikkipaikka.

VAASA

Vaasassa etsitään talviagentteja – nyt kaupunkilaiset pääsevät testaamaan talvihoitoa

Onko Vaasassa helppo kävellä ja pyöräillä talvella? Entä miten toimivat pääreitit silloin, kun lunta, jäätä ja liukkautta riittää? Vaasan kaupunki etsii nyt innokkaita liikkujia ”talviagentteiksi” arvioimaan talvikunnossapidon laatua ja esteettömyyttä.

Talviagentit havainnoivat kävelyn ja pyöräilyn pääreittien olosuhteita ja raportoivat niistä. Saatujen havaintojen perusteella talvikunnossapitoa voidaan kehittää. Erillisiä matkoja ei tarvita: tavalliset työ-, asiointi- ja vapaa-ajan matkat sekä kävely- ja pyöräilylenkit riittävät.

Tänä talvena kaupunki haluaa saada entistä monipuolisemman kuvan talviliikkumisen sujuvuudesta. Mukaan toivotaan siksi jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden lisäksi myös rollaattorin tai pyörätuolin käyttäjiä sekä lastenvaunujen kanssa liikkuvia. Näin voidaan arvioida, kuinka esteettömiä reitit todella ovat erilaisissa tilanteissa.

Talviagenttitoimintaa on järjestetty Vaasassa jo kahden talvikauden ajan. Kaudella 2025–2026 mukana oli peräti 180 jalankulkijaa ja pyöräilijää.

Uudet talviagentit saavat koulutuksen, jossa kerrotaan arvioitavista reiteistä ja arviointiperusteista. Raportointi on kaupungin mukaan nopeaa ja helppoa.

Toiminta kuuluu Vaasan pyöräilyallianssiin. GRK vastaa tehostetun talvikunnossapidon urakasta ja Sitowise asiakastytytyväisyyden mittaamisesta talviagenttien avulla. Vaasan kaupunki järjestää koulutukset ja mahdolliset tapaamiset.

Talviagentiksi voi ilmoittautua 20. syyskuuta 2026 mennessä. Aktiivisten agenttien kesken arvotaan kuukausittain palkinnoksi lahjakortteja.
Lähde: Vaasan kaupunki

Suunnitelma pohjautuu vuonna 2022 maisema-arkkitehtikilpailun voittaneeseen ”Vaasan helmi”-ehdotukseen. Myös asukkaiden palautetta on hyödynnetty suunnittelussa.

Vaasan tori ei siis katoa – se saa uuden elämän, jossa historia, kaupunkikulttuuri ja saariston henki kohtaavat.
Lähde: Vaasan kaupunki, 4.9.2026.

VAASA

Uudet pyörähuoltoasemat – korjaa pyöräsi tiellä

Vaasaan on avattu kolme uutta pyörähuoltoasemaa. Täällä voit täyttää renkaita, kiristää muttereita ja tehdä pieniä säätöjä kesken kierroksen. Työkalut on kiinnitetty johdoilla ja alueilla on kameravalvonta.

Asemat sijaitsevat: • Metvikpuisto (Järvenkatu 11, Café Metlahden vieressä) • Strampen-pysäköintialue Sisäsatamassa (Rantakatu 7) • Pyörähalli Matkailukeskuksessa (Ratikatu 14)

Pyörä ripustetaan korjaustelineeseen kätevää huoltoa varten. Sijoitus, joka vastaa asukkaiden toiveisiin ja tekee pyöräilystä entistä sujuvampaa.

Lähde: vaasa.fi

MUSTASAARI

Pohjanmaan kestävyyspäivä saa makua – Mustasaaren ensimmäisessä kestävän kehityksen foorumissa puhutaan ruoasta

Voiko kestävä kehitys olla myös herkullista? Mustasaarella siihen haetaan vastausta kunnan ensimmäisessä Hällbarhetsforum-tapahtumassa 24. syyskuuta.

Tilaisuus järjestetään kello 18–19.30 Mustasaaren koulutuskampuksen D-aulassa osana kunnan kestävän kehityksen työtä ja Kestävän kehityksen viikkoa.

Tänä vuonna huomio on ruoassa. ”Matprat”-keskustelussa tarkastellaan lähi- ja luomuruokaa useasta näkökulmasta. Miksi paikallisia ja luonnonmukaisia raaka-aineita kannattaa suosia? Mitä mahdollisuuksia ja haasteita niihin liittyy? Keskusteluun osallistuvat muun muassa maataloustuottajat, kunnan ruokapalvelut, ravintola-ala, koulupuutarhat ja paikallinen elintarviketuotanto.

GALLERIAVIIKKO

Taide tulee lähelle – valtakunnallinen Galleriaviikko avaa ovet 72 galleriaan Vaasalainen galleria mukana

Audiogalleria_Galleriaviikko2025_kuva Vesa Ranta

Syyskuussa Suomesa tapahtuu jotain tavallisuudesta poikkeavaa. Taiteen perässä ei tarvitse matkustaa museoon tai ostaa lippua – gallerioiden ovet avautuvat ympäri maan.

Suomalainen kuvataide saa syyskuussa oman temaviikkonsa, kun valtakunnallinen Galleriaviikko järjestetään 21.–27. syyskuuta 2026. Toista kertaa järjestettävä tapahtuma levittäytyy tänä vuonna peräti 23 paikkakunnalle ja 72 taidegalleriaan.

Tavoite on kunnianhimoinen mutta helposti ymmärrettävä: taide halutaan tuoda lähemmäs tavallista suomalaista.

Galleriaviikon järjestäjät muistuttavat, ettei galleriaan astuminen vaadi taidehistorian tunteista, hienoja termejä tai valmista mielipidettä. Riittää, että pää utelias.

– Taidetta voi tulla katsomaan, kokemaan ja tulkitsemaan aivan omista lähtökohdista, tapahtuman järjestäjät viestivät.

Näyttelyiden lisäksi luovassa yllätyksiä

Viikon aikana galleriat järjestävät näyttelyiden ohella muun muassa taiteilijatapaamisia, työpajoja, performansseja, konsertteja, avajaisia ja opastettuja kierroksia.

Tapahtuma-kalenterissa on esimerkiksi Järvenpäässä järjestettävä kuraattori Anna Kortelaisen luento ja Kemissä kokeellinen kananmunakuorista tehtävään biomateriaaliin keskittyvä työpaja.

Myös saavutettavuuteen kiinnitetty huomiota. Lahdessa Galleria Uusi Kipinä järjestää viittomakielisen näyttelyopastuksen lauantaina 26. syyskuuta kello 13.

Yksi Galleriaviikon kiinnostavista puolista onkin juuri sen monipuolisuus. Samalla viikolla voi pysähtyä perinteisen maalauksen äärelle, osallistua työpajaan tai tutustua kokeelliseen nykytaiteeseen.

Ja mikä parasta: taide näyttelyihin ja tapahtumiin on pääsääntöisesti vapaa pääsy.

Kynnys tyvärr, taide lähemmäs

Galleriaviikko syntyi ensimmäisen kerran vuonna 2025. Tuolloin tapahtumaan osallistui yli 70 galleriaa ja ohjelmassa oli yli sata näyttelyä sekä lukuisia muita tapahtumia.

Vuoden 2026 tapahtumaa koordinoivat Muu ry, Suomen Kuvanveistäjiliitto, Suomen Taidegraafikot, Taidemaalariiliitto ja Valokuvataiteilijoiden liitto. Galleriaviikko toteutetaan Taide- ja kulttuuriviraston tuella.

Syyskuun viimeisellä viikolla kannattaa siis

tehdä pieni testi: astu sisään galleriaan, vaikkei pitäisi itseäsi taideihmiseä.

Saatat yllättyä siitä, mitä seinältä löytyy – ja vielä enemmän siitä, mitä teos herättää omassa mielessäsi.

Aika: 21.–27.9.2026

Paikka: 23 paikkakuntaa Suomessa, 72 galleriaa

Pääsymaksu: näyttelyihin ja tapahtumiin pääsääntöisesti vapaa pääsy

Lähde: Galleriaviikko

Vaasan taide-elämä saa oman valokeilansa – Fringe avaa ovensa Galleriaviikolla

Vaasan Sepänkyläntielle kannattaa suunnata syyskuun lopulla. Fringe-galleria on mukana valtakunnallisessa Galleriaviikossa ja tarjoaa kurkistuksen nykytaiteen kokeellisemman maailmaan.

Kun valtakunnallinen Galleriaviikko käynnistyy 21. syyskuuta 2026, mukana on myös vaasalainen Fringe. Galleria kuuluu Suomen Galleriaviikon yli 70 osallistujan joukkoon ja tuo tapahtumaan oman, vahvasti kokeellisen näkökulmansa.

Fringe sijaitsee osoitteessa Sepänkyläntie 2, Vasa, ja se toimii Filmverkstadenin yhteydessä. Gallerian painopiste on nykytaiteessa, erityisesti kokeellisessa elokuvassa, vaihtoehtoisessa valoku-

vauksessa, liikkuvassa kuvassa ja installaatioissa.

Kyse ei siis ole aivan tavallisesta galleriasta.

Fringe kuvailee itseään taiteilijavetoiseksi galleriaksi, joka etsii rohkeasti taiteen reuna-alueita ja uusia tapoja yhdistää esimerkiksi valokuvaa, elokuvaa, valoa ja materiaalia. Näyttelyiden rinnalla galleriassa järjestetään myös elokuvanäytöksiä, äänitaidetta, live-elokuvaperformansseja, taiteilijapuheenvuoroja ja luentoja.

Lauantaina kurkistetaan kulissien taakse

Galleriaviikon Vaasan-ohjelmassa on yksi erityisen kiinnostava tapahtuma.

Lauantaina 26. syyskuuta kello 14–14.45 Fringe kutsuu yleisön pienelle kierrokselle gallerian kulissien taakse. Kierroksella tutustutaan kuvataiteilija ja kokeellisen elokuvan tekijä Paola Guzmán Figueroan yksityisnäyttelyyn.

Tapahtuman ideom tarjota yleisölle tavallista läheisempiä kurkistuksia siihen, mitä galleriasa tapahtuu – ja millaista taidetta sen seinien sisällä syntyy ja esitellään.

Fringen toiminta sopii hyvin Galleriaviikon ajatuksen: galleriaan voi tulla ilman ennakotietoja ja antaa teosten yllättää.

Lähde: Suomen Galleriaviikko.

Illan puhujina ovat SLC toimitusjohtaja Anna Bertills, Korsholmin kunnan ruokahuoltopäällikkö Marcus Åkerblom, ravintola HÖK omistaja Emmelie Norrgård, projektiasiantuntija Ulrica Taylor sekä paikallinen luomutuottaja Tobias Mara. Lyhyiden puheenvuorojen jälkeen vuorossa on paneelikeskustelu.

Myös käytännön asioille on tilaa. Stormossen järjestää leikkimielisen lajitteluhaasteen ja kertoo vuoden 2027 jätehuollon muutoksista.

Illan kruunaavat koulupuutarhojen raaka-aineista valmistetut maistiaiset sekä Vuoden kestävän kehityksen teko 2026-palkintojen jako.

Kestävä kehitys voi siis alkaa läheltä – omasta ruuasta, omista valinnoista ja omasta kotikunnasta.

Lähde: Mustasaaren kunta, 2026.

MAALAHTI

Muisto Malaxin tiedotuspäivän keskiössä

Mitä tapahtuu, kun muisti alkaa pettää – ja missä on apua? Nämä kysymykset ovat Maalahden kansainvälisen Alzheimerin päivän keskiössä maanantaina 21. syyskuuta. Tiedotuspäivä järjestetään Övermalaxin seurakuntasalissa klo 10–12. Ohjelmaan kuuluu aivoterveystietoa, elämäntapoja, tukea muistihäiriöistä kärsiville ja heidän perheilleen sekä tietoa muistipoliklinikan palveluista. Lisäksi järjestetään yhteinen kysymys-vastaus-tilaisuus ja mahdollisuus tavata muita. Ennen kaikkea järjestäjät haluavat välittää tietoa, toivoa ja yhteisöllisyyttä. Kenenkään ei pitäisi joutua seiso-

maan yksin, kun muisti muuttuu.

Aika ja paikka: maanantai 21.9.00 klo 10–12, Övermalaxin seurakuntakoti. Rekisteröityminen viimeistään klo 16.9.

Lähde: Malaxin kunta.

MAALAHTI

Lähde tietokilpailulle – ja ehkä palaa kotiin voittajana

Voitko liikkuu, oppia julkisen pääsyn oikeudesta ja myös voittaa palkintoja? Malaxissa vastaus on kyllä. Family on the Move -projekti kutsuu sinut tietokilpailuun Majorin luontopolulle. 1,2 kilometrin pituinen reitti sisältää kahdeksan kysymystä, jotka testaavat tietämystäsi julkisen pääsyn oikeudesta. Ota perheesi mukaan ja lähde polulle. Konsepti on yksinkertainen: vähän liikuntaa, pieni aivopähkinös ja mahdollisuus voittaa. Toivottavasti mikään iso lihaskipu ei joudu tulemaan kotiin – mutta yksi tai kaksi uutta tietoa varmasti on.

Sijainti: Majors Naturtrail, Malax. Lähde: Malaxin kunta.

ÄITIENPÄIVÄN MITALIT

Tiedätkö äidin, joka pitäisi saada mitalin?

SUOMI. On aika alkaa ajatella äitejä, jotka ovat tehneet jotain erityistä. Vuoden 2027 äitiensäpäivän mitalien ehdotukset on jätettävä viimeistään 2. marraskuuta 2026. Mitali myönnetään naisille, jotka ovat erottautuneet esimerkillisellä työllä lasten ja nuorten hyväksi sekä perhe-elämän ja vanhemmuuden hyväksi. Esimerkiksi lastensuojelun, nuorisouurheilujärjestöjen hyväksi voidaan myös ottaa huomioon. Ehdokkaan tulee olla vähintään 40-vuotias. Biologiset ja ei-biologiset lapset voivat myös ehdottaa äitiä, kun taas muut sukulaiset ja tuttavat voivat ottaa aloitteen järjestön tai viranomaisen kautta. Mitali myönnetään tasavallan presidentin toimesta äitiensäpäivänä, 9. toukokuuta 2027.

Viimeinen ehdotuspäivä: 2.11.2026. Viite: Kansallinen valvontaviranomainen.

UUTISET

KAIJA KOO

Kuka on Kaija Koo? Pelokkaasta tytöstä Suomen popikoniksin

Nyt 64 vuotta täyttävä Kaija Koo saa uuden elämän myös teatterin lavalla Vaasassa.

Kaija Koo on nimi, jonka lähes jokainen suomalainen tunnistaa. Hän on laulanut rakkaudesta, pettymyksistä, menetyksistä ja uuden alun löytämisestä – ja samalla rakentanut yhden Suomen pitkäkestoisimmista populaareista.

Kaija Koo, oikealta nimeltään Kaija Irmeli Kokkola, syntyi Helsingissä 10. syyskuuta 1962. Hän täyttää tänään 64 vuotta.

Musiikki tuli mukaan elämään jo nuorena. Kaija aloitti esiintymisen teini-ikäisenä ja lauloi Steel City -yhtyeessä. Myöhemmin hän teki soololevyn ja työskenteli myös taustalaulajana. Todellinen läpimurto tuli kuitenkin vuonna 1993.

Silloin ilmestyi Tuulten viemää.

Albumista tuli valtava menestys. Sitä myytiin noin 175 000 kappaletta, ja se saavutti kolminkertaisen platinalevyn. Albumi on edelleen yksi Suomen kaikkien aikojen myydyimmistä. Sen suurimpiin hitteihin kuului Kuka keksi rakkauden, josta tuli suomalaisen popmusiikin klassikko.

Menestyksen takana oli myös vaikeita vuosia

Kaijan elämä ei kuitenkaan ollut pelkkää tähtisadetta.

Hän on kertonut nuoruutensa peloista ja epävarmuudesta. Isän kuolema oli hänelle raskas kokemus, ja elämässä oli vaiheita, jolloin musiikkiura joutui taka-alalle. Myöhemmin juuri musiikista tuli tärkeä väline vaikeiden asioiden käsittelyyn.

Ylen arkiston mukaan Kaijan läpimurron jälkeen fanit alkoivat nähdä hänet lähes terapeuttisena hahmona. Hänen konserteillaan ihmiset saattoivat kokea voimakkaita tunteita, koska laulujen aiheet osuivat suoraan tavallisen ihmisen elämään.

Neljä vuosikymmentä täynnä hittejä

1990-luvulla Kaija Koon

menestys jatkui. Tuulikello, Unihiekkamyrsky, Operaatio jalokivimeri ja Tinakenkäyttö vahvistivat hänen asemaansa Suomen tähtitaivaalla.

Myöhemmin tulivat esimerkiksi Vapaa ja Supernaiset. Kaija osallistui myös suosittuun Vain elämää -ohjelmaan.

Vuonna 2023 hän teki jälleen historiaa esiintymällä Helsingin Olympiastadionilla noin 39 000 katsojalle. Hänestä tuli ensimmäinen suomalainen naissooloartisti, joka esiintyi siellä omalla stadionkonsertillaan.

Nyt Kaijan elämä nähdään Vaasassa

Tänä syksynä Kaija Koon tarina siirtyy valkokankaalta näyttämölle.

Tinakenkäyttö – musikaali Kaija Koon elämästä sai ensi-iltansa Vaasassa 10. syyskuuta. Vaasan kaupunginteatterin

Romeo-näyttämöllä nähtävissä musikaalissa yhdistyvät tositahtumat ja fiktio.

Tarina kulkee lapsuudesta aikuisuuteen ja musiikkiuran tärkeisiin käännekohtiin. Teemoina ovat kasvaminen, selviytyminen, itsensä voittaminen ja oman äänen löytäminen.

Aikuista Kaijaa esittää Marika Huomolin, nuorta Kaijaa Mari Hirvi ja lapsi-Kaijaa kolme lapsinäyttelijää. Lavalla nähdään noin 20-henkinen ensemble sekä kuusihenkinen yhtye. Ohjaajana toimii Marco Bjurström.

Musikaalissa kuullaan muun muassa Tinakenkäyttö, Vapaa, Kuka keksi rakkauden ja Supernaiset.

Ensin elokuva – sitten konserttilavat

Kaijan elämästä kertova Selma Vilhusen ohjaama Kaunis rie-

tas onnellinen sai ensi-iltansa 18. helmikuuta 2026. Pääosassa Kaijaa esittää Oona Airola. Elokuva kertoo menestyksen lisäksi epävarmuudesta, surusta ja oman äänen löytämisestä.

Ja sitten ovat konserttitalit.

Syksyllä Kaija lähtee suurelle Tuuleen piirretyt vuodet -areenakiertueelle. Tampereen Nokia Arenalla konsertti on 23. lokakuuta ja Helsingin Veikkaus Arenalla 30. lokakuuta. Kiertue jatkuu Kuopioon, Ouluun ja Lahteen. Samalla juhlustetaan Kaijan 40-vuotista taiteilijanuraa.

Kaija Koon tarina on siis juuri nyt kaikkialla: elokuvassa, teatterissa ja konserttilavoilla.

Lähde: Vaasan kaupunginteatteri, Solar Films, Warner Music Finland ja Yle. Kuva: Tuonas Vitikainen, Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported

UUTISET

MAALAHTI ja MUSTASAARI

Sosiaalinen keskiviikko – yritykset ja työnhakijat tapaavat

Keskiviikkona 16. syyskuuta klo 18–20 järjestetään Social Wednesday – Meet & Connect Mustasaari Education Campu-silla Smedsbyssä. Tapahtuma on suunnattu paikallisille yrityksille ja kansainvälisen taustan omaaville työnhakijoille.

Ohjelmaan kuuluu tervetuliaissanoja, inspiroivia puheita työnantajilta ja uusilta suomalaisilta, seurustelua ja kahvia. Tavoitteena on laskea työelämän kynnystä kasvokkain tapahtuvien tapaamisten kautta.

Yritykset rekisteröityvät viimeistään 2. syyskuuta malax.fi-päivän linkin kautta. Työnhakijat osallistuvat kutsusta. Paikkoja on rajallisesti. Yhteyshenkilö: Pamela West-Masilwa, 040 655 1864.

Lähde: malax.fi

MAALAHTI

Maalahden juhlatiikko lähtee käyntiin: Merenkurkun maailmanperintö täyttää 20 – Bergössä seikkailuja tarjolla 12.-20.9.26!

Syyskuussa Maalahti juhlii Merenkurkun maailmanperintöä, joka täyttää 20 vuotta. Ainutlaatuinen saaristo, joka on ollut Unescon listalla yhdessä Ruotsin Höga Kustenin kanssa vuodesta 2006, tarjoaa vaellusta, luentoja, viikinkilaivan ja pakopelejä.

12.–20. syyskuuta on tarjolla tietokilpailu 3,5 kilometrin pituisella Bergön eteläisellä vaellusreitillä. Kaikenikäiset voivat osallistua ja voittaa hienoja palkintoja. Maanantaina 14. syyskuuta valokuvaaja Rasmus Söderholm esittelee kuvia otsikolla ”Kulttuur ja luonto – Merenkurku 20 vuotta” Bergön seurakuntakodissa. Keskiviikkona 16. syyskuuta Per-Erik Berglund kertoo väylistä, luotsi- ja pelastusasemista sa-massa paikassa. Molemmat tilaisuudet ovat ilmaisia. Tiistaina 15. syyskuuta Ann-Sofi Backgren luennoi ”Vahvasta papista” ja torstaina 17. syyskuuta Christoffer Björklund näyttää ”Merenkurkun sanoin ja kuvin” Maalahden kunnantalolla. Molemmat maksavat 15 euroa ja vaativat ilmoittautumisen Maalahti-Korsnäsin kansalaisopiston kautta. Perjantaina 18. syyskuuta on toimintailtapäivä Bredhällanissa: viikinkilaiva Stor-mögha, uusi ponttonisauna, pakopeli ”The Eagle has Landed” ja minigolf. Lauantaina 19. syyskuuta Bergön

UUTISET

LÄTÄKKÖ

Lätäkön ohjelma on valmis: luvassa taikuutta, seikkailuja, musiikkia ja mustekaloja

Vaasan kaupungin kulttuuri- ja kirjasto-palveluiden tuottama tapahtumakokonaisuus Lätäkkö – lasten kulttuuriviikot tuo jälleen runsaasti tekemistä ja elämyksiä lapsiperheille koko lokakuun ajan.

Lätäkkö on täynnä työpajoja, lasten taidetta, konsertteja, tanssia ja laulua, satutuokioita ja museokierroksia. Lätäkköohjelmaa järjestetään lapsiperheille, varhaiskasvatukselle ja alakouluille eri puolilla kaupunkia. Suurin osa ohjelmasta on maksutonta.

Taianomaiset avajaiset 1.10. klo 17–19.30 pääkirjastolla

Lätäkkö käynnistyy 1.10. aamupäivällä Taikuri Karin avajaskiertueella Suvilahden koulun oppilaille ja Teeriniemen päiväkodin lapsille. Kiertueen tarjoaa kulttuuripalvelut. Vaasan museoiden etkoilla pääsevät päiväkodit ja koulut osallistumaan taidetyöpajoihin.

Koko perheelle suunnatussa avajaistapahtumassa 1.10. klo 17.00–19.30 pääkirjastolla esiintyy Taikuri Kari klo 18.00. Avajaisohjelmassa lisäksi tanssia, Studio Lätäkön avajaiset, Myrskyn silmässä -pakopeli

ja runsaasti muuta mukavaa ohjelmaa.

Avajaisissa esitellään TaiKonin yhteisötaideteos, johon voi osallistua koko Lätäkön ajan. Pääkirjaston lastenosastolla juhlietaan monin eri tavoin Nalle Puhin 100-vuotista taivalta. Hyvinvointiyksikön organisoimaan toimintaan kuuluva Lorunen kirjoituskampanja kutsuu loruilemaan. Hyvän mielen voi saada kirjaston pihalla erilaisilla tehtävapistellä ja kirjastoon voi jättää pullopostiviestin.

Merihirviön nimikilpailu ja Vaakkoset – Vaasan omat aakkoset

Kristillisen koulun oppilaat tekivät viime vuoden Lätäkköön komean maskotin, viisimetrisen merihirviön. Merihirviön nimikilpailu avataan 1.10. ja se päättyy 15.10. Osallistujien kesken arvotaan kirjpalkintoja.

Merihirviön nimipäiväjuhlia vietetään koko perheen tapahtumassa lauantaina 17.10. klo 10.30–13.00 pääkirjaston Draama-salissa tarinan kerronnan ja meriseikkailujen hengessä sisällä sekä ulkona.

Vaasan täyttäessä 420-vuotta on aika luoda Vaasalle omat aakkoset. Siispä 2.10. klo 14.00–

16.30 kootaan yhdessä Vaakkoset pääkirjaston Draama-salissa.

Studio Lätäkössä viihtyy koko perhe

Lokakuun ajan voi harrastaa omatoimista taiteilua Studio Lätäkössä (Matilda-tilassa), joka on avoinna kirjaston aukioloaikoina. Siellä on esillä Satamapuiston ja Pikku-Kasarmin päiväkotien sekä nuorisopalveluiden kesätaiteilijoiden teoksia ja koristeita. Studio Lätäkössä on lisäksi mahdollisuus omatoimiseen taiteiluun tai Hietalahden koulun oppilaiden kehittämän Lätäkkö-lautapelin pelailuun. Ratkaista voi myös Länsimetsän koulun 6 A-luokan suunnitteleman Myrskyn silmässä -pakopelin.

Lätäkössä lauletaan: yhteislauluilta lastenlaulujen parissa

Lätäkkö kutsuu myös laulamaan yhdessä lastenlauluja. Haitarimuija Aila Ala-Aho laulattaa yleisöä syyslomalla 15.10. klo 18–19.30 Draama-salissa pääkirjastolla. Silloin askarellaan myös rytmisoittimet, joten kannattaa ottaa oma pikkupurkki mukaan.

Taidelohkahdukset -lapsiperheiden lauantait pääkirjastolla

Taidelohkahdukset tarjoavat mieleenpainuvia kulttuurikokemuksia lapsi-

perheille.

3.10. klo 10.30–13.00: Vips-päästäisen mukana tutustutaan syksyiseen metsään ja sen eläimiin sekä kasveihin. Kvarnen natskolanin tehtävapistellä touhutaan sisällä ja ulkona.

10.10. klo 10.30 & klo 12.00: Lätäkön rytmit -konserteissa osallistujat pääsevät tutustumaan erikoisiin soitimiin ja soitotapoihin multi-instrumentalisti Julius Rantalan johdolla: klo 10.30 konsertti juonnetaan suomeksi ja ruotsiksi ja klo 12 englanniksi. Työpajassa päästään tunnelmoimaan vesimaalauksen parissa.

Lätäkön tavoitteena on tarjota lapsille ja perheille mahdollisuus päästä tuottamaan ja kokemaan taidetta. Laaja verkosto lasten ja perheiden parissa toimivia tahoja ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa ohjelmaa. Lisäksi varhaiskasvatus ja koulut osallistuvat Lätäkön tuottamiseen ja heille myös suunnataan ohjelmatarjontaa. Studio Lätäkön Toivomuslätäköön voi jättää terveisiä ja toiveita tulevia Lätäköitä varten.

Koko ohjelma julkaistaan Vaasan kaupungin kulttuuripalveluiden sivuilla: vaasa.fi/latakkko.

Vaasan kaupunki, lehdistötiedote 28.8.26

UUTISET

saaristomarkkinat ja sunnuntaina 20. syyskuuta opastettu retki luonnonoppaan Tuija Warénin kanssa.
Tule juhlimaan ainutlaatuista perintöämme!
Lähde: malax.fi
Tarkemmat tiedot ja ilmoittautumiset: <https://www.malax.fi/nyheter/fira-varldsarvsveckan-i-malax-1220-9>

TELEVISIO

MTV

Nainen joka katosi – ja nyt alkaa suomalainen trilleri, joka ei päästä katsojaa helpolla

Kaikki näyttää aluksi lähes liian hyvältä ollakseen totta. Kesäyö, yllättävä kohtaaminen ja kaksi ihmistä, jotka löytävät toisensa juuri silloin, kun elämässä on eniten tyhjyyttä.

Sitten nainen katoaa.

Simo Halisen palkittu romaani Nainen joka katosi on nyt muuttunut neliosaiseksi televisiotrilleriksi. MTV Katsomo+ -palvelussa sarja alkoi torstaina 20. elokuuta 2026, ja kaksi ensimmäistä jaksoa julkaistiin samalla kertaa. Kolmas jakso ilmestyi 27. elokuuta ja neljäs, Mauran demonit, 3. syyskuuta. Sarjan kuvaukset tehtiin kesäisessä Turussa.

Tarina alkaa Helsingissä. Aaro kohtaa kesäyössä salaperäisen Mauran. Kahden välille syntyy nopeasti voimakas suhde, ja Maura houkuttelee Aaron veneretkelle. Aamulla kaikki on muuttunut: Maura on poissa – ja Aaro alkaa ymmärtää, ettei hän ehkä tiedä naisesta juuri mitään.

Totuus alkaa paljastua vähitellen kolmen toisiinsa kietoutuvan näkökulman kautta. Menneisyydessä on tapahtunut rikos, jonka seuraukset ulottuvat vuosien päähän.

Päärooleissa nähdään Saga Sarkola, Johannes Holopainen, Oona Airola ja Pekka Strang. Sarjan on ohjannut ja käsikirjoittanut Simo Halinen itse. Hän on kertonut halunneensa rakentaa nimenomaan hitaasti tihenevän psykologisen trillerin, jossa hienovarainen näyttelijäntyö on keskeisessä asemassa.

Kirja vakuutti kriitikot jo aiemmin

Vuonna 2022 julkaistu romaani palkittiin Suomen Dekkariseurauksen vuoden 2023 esikoisdekkarin kunniakirjalla. Raati kuvasi teosta vaikuttavaksi trilleriksi, jossa rikoksen lisäksi käsitellään yksinäisyyttä, pettymystä ja ihmisen menettämisen tuskaa.

Myös kirjablogiarviossa romaanin tunnelmaa kehuttiin pahaenteiseksi ja tarinaa mukaansatempaavaksi. Arviossa todettiin, että teksti ”kietoo otteeseensa”.

UUTISET

UUSI MAAILMANKARTTA

Maailma näyttää nyt erilaiselta: YK tukee uutta karttaa, joka vihdoin näyttää Afrikan todellisen koon

Sukupolvien ajan miljoonat koulu-laiset ovat tuijotta-neet samaa tuttua maailmankarttaa. Eurooppa näyttää näkyvältä, Grön-lanti valtavalta – ja Afrikka yllättävän pieneltä.

Nyt tuo kuva muuttuu. 4. syyskuuta 2026 Yh-distyneiden Kansakun-tien yleiskokous New Yorkissa hyväksyi ylivoi-maisesti päätöslau-selman, joka edistää uutta lähestymistapaa maailman kuvaami-seen: Equal Earth -pro-jektiota. Äänestys oli merkittävä – 164 maata tuki päätöslauselmaa, kuusi pidättäytyi ja vain Yhdysvallat äänesti sitä vastaan.

Afrikka saa todelliset mittasuhteensa Ongelma ei ole se, että vanha kartta olisi yks-inkertaisesti ”väärä”. Se johtuu siitä, että yritäm-me litittää pallomaisen planeettamme paperil-le.

Kuuluisa Merca-tor-projektiio, jonka flaamilainen kartografi Gerardus Mercator loi vuonna 1569, suunniteltiin ensisijaisesti na-

vigointia varten. Sillä on tärkeä etu: merimiehil-le hyödylliset ohjeet voi-daan esittää käytännöl-lisellä tavalla.

Mutta siitä on dra-maattinen sivuvaikutus. Maa-alueet korostuvat yhä enemmän kohti na-poja.

Tulos voi olla häm-mästyttävä. Afrikka on noin 14 kertaa suurem-pi kuin Grönlanti, va-ikka perinteisellä Mer-cator-kartalla ne voivat näyttää yllättävän sam-anlaisilta kooltaan.

Equal Earth -projek-tio, jonka kehittivät vu-onna 2018 kartografit Tom Patterson, Bojan Šavrič ja Bernhard Jen-ny, on suunniteltu säi-lyttämään mantereiden suhteelliset alueet pal-jon tarkemmin. Afrik-ka näyttää siis yhtäkkiä paljon vaikuttavammal-ta, kun taas Eurooppa, Pohjois-Amerikka ja Venäjä menettävät osan tutusta visuaalisesta ylivoimastaan.

Enemmän kuin pelk-kä kartta

Kannattajat väittävät, että kartat vaikuttavat siihen, miten ihmiset ymmärtävät maailmaa. Vääristynyt kuva, jota on toistettu luokkahu-oneissa ja mediassa

vuosikymmeniä, voi tiedostamattaan vaikut-taa käsityksemme eri alueiden tärkeydestä ja koosta.

Togo johti YK:n aloi-tetta, jota tukee Afrikan unioni. Togo on ilmoit-tanut aikovansa ottaa uuden projektion käyt-töön koulujen maan-tiedon materiaaleihin ennen vuoden 2026 lop-pua.

Mutta on tärkeä kou-ku: YK:n päätöslausel-ma ei ole oikeudellisesti sitova. Mercator ei ka-

toa yhtäkkiä, ja se on edelleen hyödyllinen navigointiin.

Silti New Yorkissa ta-pahtui jotain merkitt-ävää 4. syyskuuta 2026. Maailmaa on virallisesti rohkaistu katsomaan it-seään toisin.

Ja ehkä suurin yllätys on tämä: Afrikka ei ko-skaan ollut pieni. Kart-tamme vain sai sen näyttämään siltä.

KARTAT: Tom Patter-son, Equal Earth. Wiki-pedia Commons, Public Domain

UUTISET

Nyt sama tarina saa uuden elämän televisiossa.

Ja ehkä kaikkein kiinnostavin kysymys kuuluu: kuka Maura todella on – ja mitä tapahtui ennen kuin hän katosi?

Lähteet: MTV Pressi, Suomen Dekkariseura, Kir-javinkit.

TEKOÄLY

TEKOÄLY

EU julkaisi uuden AI-varoitusmerkin – näin deepfake paljastuu sekunnissa

Peruskuvake	Kun tekoäly osallistui syvävääreennety sisällön (kuva, ääni, video) tai julkaistun tekstin luomiseen tai kun mukautettu tekstitunniste tai interaktiivinen toinen kerros otetaan käyttöön	Syvävääreennösvideo, jossa on tekstimerkintä "voices generated with" ja sen jälkeen peruskuvake
Täysin tekoälyn avulla tuotettu	Kun tekoäly luo koko syvävääreennety sisällön (kuva, ääni, video) tai tekstin täysin ilman ihmisen luomia elementtejä tai ihmisen toimituksellista valvontaa (kehotusten lisäksi)	Täysin tekoälyn tuottamat syvävääreennety videot poliitikkojen tai kuvitteellisten tapahtumien kanssa Täysin tekoälyn perustuva musiikki tai taide* Tekoälyn tuottamat uutistilvistelmat
Osittain tekoälyä hyödyntävä	Kun olemassa olevaa ihmisen tekemää sisältöä muutettiin osittain tekoälyn avulla, siitä tehtiin syvävääreennös tai teksti yleistä etua koskeissa asioissa	Aidon valokuvan kasvot vaihdetaan tekoälyä käyttävän poliitikon kasvoihin Autenttiset valokuvat tyhjästä asunnosta on kalustettu tekoälyn avulla

Euroopan unioni ottaa historiallisen askeleen tekoälyn läpinäkyvyyden suhteen. Uudet viralliset AI-ikonit tulevat pian näkymään kaikkialla – uutisissa, somessa ja videoissa – ja niiden tarkoitus on paljastaa, milloin sisältö on tekoälyn tuottamaa tai muokkaamaa.

Ikonit ovat osa EU:n AI-lakia, joka velvoittaa merkitsemään kaiken sellaisen sisällön, joka voi johtaa yleisöä harhaan. Erityisesti deepfaket – aidon näköiset mutta täysin manipuloidut kuvat ja videot – ovat olleet kasvava uhka. Nyt EU haluaa pysäyttää väärän tiedon leviämisen ennen kuin se ehtii aiheuttaa vahinkoa.

Ikoneita on neljä versiota, ja ne on testattu käyttäjillä eri puolilla Eurooppaa. Tulokset olivat selkeitä: ihmiset tunnistavat AI-sisällön huomattavasti paremmin, kun ikonissa on mukana selkeä tekstilappu, kuten "AI-generoitu".

Ikoni täytyy sijoittaa näkyvästi, ilman peittäviä elementtejä, ja sen on oltava mukana myös silloin, kun sisältö jaetaan eteenpäin.

INTERNATIONAL NEWS

CASPIAN SEA

Shadow War Spills into the Caspian Sea

Tensions between two distant conflicts edged closer this summer when Ukrainian forces struck vessels linked to Iranian military supplies heading to Russia across the Caspian Sea. One Iranian commercial ship was hit, killing a sailor, according to Tehran, while Kyiv claimed the cargo included equipment destined for the Russian war effort. Diplo-mats quickly intervened to prevent open retaliation, but the incident highlighted how arms flows and intelligence sharing between Moscow and Tehran are drawing the Ukraine and Iran wars into overlapping flashpoints. Analysts warn that further strikes in this landlocked waterway could force major powers into direct confrontation spanning Eurasia. For an evening paper, the episode underscores the growing risk that regional wars no longer stay contained. Based on reports from international diplomatic and security sources, July–September 2026.

SAUDI ARABIA
Pipeline Blackout Rattles
Global Oil Routes

Saudi Arabia abruptly shut its East-West pipeline after drones launched from

Iraqi terri-tory struck sections of the line, injuring several people. The pipeline is a key alternative route that bypasses the contested Strait of Hormuz, making the closure especially sensi-tive amid the ongoing US-Israeli campaign against Iran. Simultaneously, Yemen’s Houthi forces seized a strategic island controlling approaches to the Bab el-Mandeb Strait, tightening their grip on another vital shipping artery. Energy markets reacted with sharp price spikes as traders feared cascading disruptions to crude and refined products. Eve-ning readers watching fuel costs will note that these twin developments place fresh press-ure on global supply chains already strained by months of conflict. Drawn from energy ministry statements and regional security updates, September 2026.

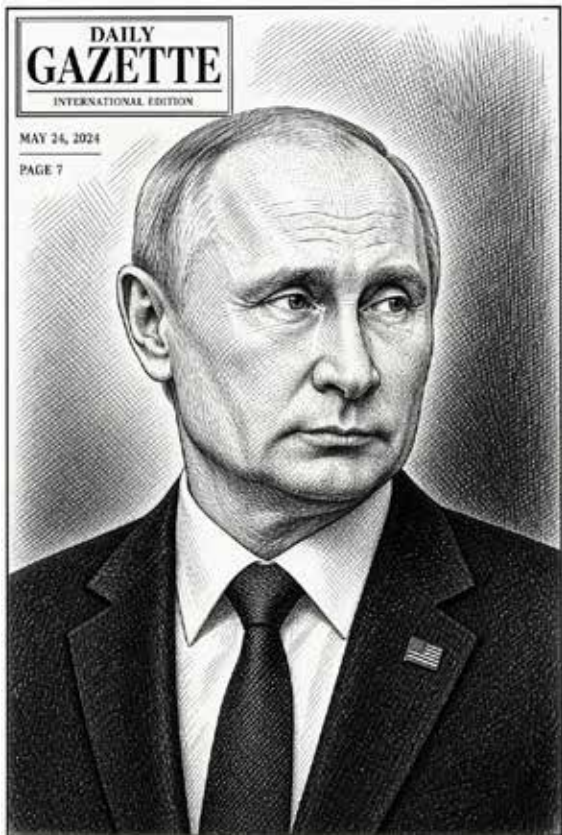
DONALD J TRUMP
Trump Eyes Midterm Finish
Line for Iran Conflict

US President Donald Trump has floated a new timeline for the war against Iran, sug-gesting hostilities could wind down after the November midterm elections. He accused Tehran of trying to influence the American vote while warning against activity at a hea-vily fortified underground nuclear site. The conflict, now in its seventh month, has seen renewed exchanges of strikes on naval forces and oil tankers, with Washington enforcing a blockade and Iran responding with ballistic missiles. Domestic inflation and higher

fuel prices have complicated the political picture. For evening audiences, the remarks signal that electoral calculations may increasingly shape battlefield decisions in the Middle East. Compiled from presidential comments and official briefings, early September 2026.

VLADIMIR PUTIN
Putin Doubles Down on
Ukraine and Support Tehran

Russian President Vladimir Putin used a regional summit appearance to reaffirm

INTERNATIONAL NEWS

intensi-fied strikes on Ukraine and continued backing for Iran. Meeting Iranian President Masoud Pezeshkian, he praised Iranian resilience and pledged practical assistance amid the US-Israeli campaign. On the Ukrainian front, Moscow faces Ukrainian drone attacks on energy infrastructure and shipping, while Russian forces press ahead with ballistic missile barrages that have left cities rotating power. Putin dismissed talk of a new dome-stic draft after upcoming elections. The dual commitments illustrate how the two wars reinforce each other, complicating any quick diplomatic off-ramp. From Kremlin statements and summit coverage, September 2026.

BRICS

BRICS Leaders Gather Amid War and Energy Strain

Leaders from Brazil, Russia, India, China, South Africa and newer members including Iran convened in New Delhi for a summit overshadowed by Middle East fighting and soaring energy prices. Iranian President Pezeshkian's presence highlighted the bloc's attempt to present an alternative to Western-led order, yet internal differences over the Iran conflict and oil market shocks tested unity. Discussions focused on stable energy supplies, alternative payment systems and calls for diplomacy. With Brent crude recently topping key psychological levels, the gathering offered a stage for emerging economies to voice frustration at supply disruptions. Evening readers will watch whether the summit produces any concrete coordination or remains largely symbolic. Based on diplomatic reporting from the New Delhi summit, September 2026.

RED SEA

Houthis Tighten Grip on Red Sea Chokepoint

Yemen's Houthi movement completed a rapid advance along the Red Sea coast, seizing Perim Island and surrounding positions that overlook the Bab el-Mandeb Strait. The gains give the Iran-aligned group greater ability to threaten commercial shipping between the Red Sea and the Gulf

of Aden. Saudi Arabia, already dealing with the pipeline clo-sure, has sought but not received direct US military assistance against the new threat. International shipping companies are rerouting vessels, adding days and costs to jour-neys. The offensive marks the Houthis' most significant territorial expansion in years and adds another layer of risk to already fragile energy corridors. From regional military assessments and shipping advisories, September 2026.

NORTH KOREA

North Korea Tests Missiles as Allies Drill

North Korea launched a series of short-range ballistic missiles from the Wonsan area into the Sea of Japan, South Korean and US monitors reported. The firings came immedia-tely after the United States, South Korea and Japan concluded joint military exercises that Pyongyang views as rehearsals for conflict. The launches did not pose an immediate threat to US territory or allies but served as a pointed demonstration of readiness. Ana-lysts see the timing as both a protest and a signal that the North continues refining its mis-sile forces amid broader global tensions. For an evening paper, the episode is a

reminder that East Asian flashpoints remain active even as attention focuses elsewhere.

According to South Korean Joint Chiefs and US Pacific Command statements, 12 Septem-ber 2026.

UKRAINE

Aid Lifeline and Winter Worries for Ukraine

Canada announced a new air-defence package worth hundreds of millions of dollars for Ukraine as Kyiv warned of critically low stocks of Patriot interceptors. Russian ballistic missile and drone attacks have intensified, forcing hospitals to rotate power and leaving civilians in danger. Ukrainian forces continue long-range strikes on Russian energy and logistics targets, while diplomatic contacts between Washington and Moscow remain in-termittent. With winter approaching, energy infrastructure remains a priority for both sides. Evening readers following the conflict will note that external military support is still decisive in preventing further degradation of Ukrainian defences. Drawn from Canadian government announcements and Ukrainian official updates, September 2026.

Images: Grok.com

KELIAKIA

KELIAKIA

Uudet tutkimustulokset antavat meille toivoa: Voivatko suolistobakteerit auttaa meitä gluteenia vastaan?

Keliakiaa sairastaville pieni määrä gluteenia voi olla enemmän kuin ruokavaliiovirhe. Pieni määrä ravintola-ateriasta, leikkuulaudasta tai väärästä merkinnästä voi riittää laukaisemaan immuunireaktion.

Mutta nyt tulee tutkimustulos, joka herättää varovaista optimismia.

Tutkijat ovat tunnistaneeet kaksi aiemmin tuntematonta entsyymiä ihmisen suoliston bakteereista, jotka voivat hajottaa erityisen vaikeasti sulavia gluteeniproteiinin osia laboratorioskokeissa. Tulokset julkaistiin 31. elokuuta 2026 ja ne saattavat lopulta avata oven täysin uudelle suojatyypille keliakiaa sairastaville.

Metsästys alkoi suoliston bakteerimaailmassa

Tutkijat etsivät hyödyllisiä entsyymejä ihmisen suoliston bakteerien geeneistä. Yli

200 mahdollisesta ehdokkaasta kaksi valittiin tarkempaa tutkimusta varten.

Yksi entsyymi tuli bakteerista Segatella copri, toinen Stenotrophomonas maltophilia. Laboratoriossa he pystyivät hyökkäämään gliadiinin eri osiin – gluteenin keskeiseen osaan.

Ja se todella mielenkiintoinen osa tuli seuraavaksi.

Kun gluteenifragmentteja käsiteltiin ensimmäistä kertaa entsyymeillä, ne näyttivät aiheuttavan vähemmän vahinkoa niin kutsutulle suoliston esteelle viljelysissä suolistosoluissa. Myös tulehdusvälittäjäaineen interleukin-6:n tasot laskivat.

Tämä ei tarkoita, että tutkijat olisivat löytäneet uuden lääkkeen. Tutkimusta ei ole vielä testattu ihmisillä, joten on aivan liian aikaista alkaa syödä tavallista leipää ja toivoa, että entsyymi pelastaa tilanteen.

Keliakiaa sairastaville tiukka gluteeniton ruokavalio on edelleen vakiintunut hoitomuoto.

Lähde: Harnessing gut microbiome enzymes: Segatella copri and Stenotrophomonas maltophilia prolyl peptidases degrade gliadin peptides and improve epithelial barrier function in a celiac disease model

Authors: Bhagyashree Karmarkar

<https://doi.org/10.1128/spectrum.03214-25>

YLIOPISTOT

VAASAN YLIOPISTO

Vaasan yliopiston rehtori: Tässä on Suomen kasvun salaisuus

Vaasan yliopiston rehtori Minna Martikainen. Kuva: Vaasan yliopisto. Kuva vapaasti käytettävissä. Suomen tärkein kasvunvara ei ehkä löydy kaivoksesta tai tehtaalta – vaan ihmisten osaamisesta. Tätä viestiä korosti Vaasan yliopiston rehtori Minna Martikainen lukuvuoden avajaisissa.

Martikaisen mukaan korkeatasoinen tutkimus ja koulutus synnyttävät uusia innovaatioita, parantavat tuottavuutta ja auttavat yrityksiä sekä koko yhteiskuntaa uudistumaan.

– Talouskasvu ei saa tulevina vuosina pysähtyä siihen, ettei Suomesta löydy tarvittavaa osaamista, Martikainen totesi 7. syyskuuta.

Suomi joutuu samaan aikaan tasapainottamaan julkista talouttaan. Martikaisen mukaan säästöjä ei kuitenkaan pitäisi tehdä tavalla, joka heikentää pitkän aikavälin kasvun perustaa. Yliopistojen perusrahoituksen turvaaminen on hänen mukaansa tärkeää.

Myös tutkimukseen on luvassa lisää rahaa. Hallituksen ensi vuoden talousarvioesityksessä tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitus nousee 3,4 miljardiin euroon, 230 miljoonaa euroa tämänvuotista suuremmaksi. Vaasan yliopiston tutkimusinfrastruktuuria vahvistetaan lisäksi miljoonalla eurolla.

Vaasan yliopisto on jo kolmatta vuotta Suomen suurin kauppatieteiden kouluttaja. Tuore EQUIS-akkreditointi nostaa sen maailman kauppakorkeakoulujen kolmen parhaan prosentin joukkoon.

Lähde: Vaasan yliopisto

ÅBO AKADEMI

Vaasan AI-tutkimus vahvistuu – Johan Pensar nimitettiin apulaisprofessoriksi

Johan Pensar on nimitetty PSFellowiksi, ELLIS PI:ksi ja tekoälyn apulaisprofessoriksi Åbo Akademiin. Hänen asemapaikkansa on Vaasa.

Kuva: Åbo Akademi/ Catrin Sandvik

Foto: Åbo Akademi/ Catrin Sandvik

Tekoäly muuttaa maailmaa vauhdilla. Nyt Åbo Akademi vahvistaa tekoälytutkimustaan Johan Pensarilla, joka on nimitetty tekoälyn apulaisprofessoriksi.

Pensar liittyy Åbo Akademin informaatioteknologian tutkimukseen. Tehtävä on tenure track -tehtävä, mikä kertoo yliopiston pitkäjänteisestä panostuksesta hänen tutkimukseensa ja akateemiseen uraansa.

Pensarin tutkimustausta liittyy muun muassa tilastotieteeseen, todennäköisyysmalleihin ja koneoppimiseen. Hän on tutkinut esimerkiksi Bayesilaisia päätöksentekomalleja ja graafisia malleja, joiden avulla voidaan käsitellä monimutkaisia riippuvuussuhteita ja epävarmaa tietoa.

Suomi tarvitsee AI-osaajia

Nimitys sopii laajempaan kokonaisuuteen. Åbo Akademi on viime vuosina vahvistanut tekoälyn tutkimusta ja kuuluu ELLIS Institute Finland -verkostoon. Kansallisen tutkimusinstituutin tavoitteena on vahvistaa Suomen tekoäly- ja koneoppimistutkimusta sekä kansainvälistä kilpailukykyä.

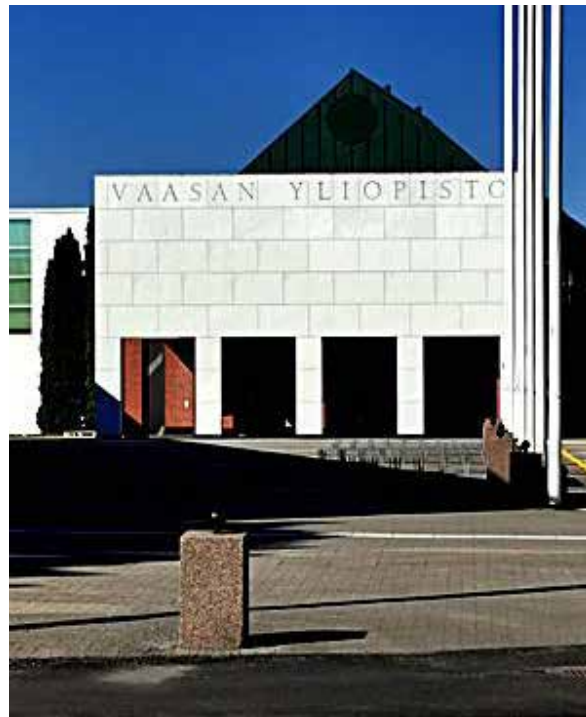
Tekoälyä käytetään jo esimerkiksi terveydenhuollossa, teollisuudessa, kieliteknologiassa ja päätöksenteossa. Samalla tarvitaan tutkijoita, jotka ymmärtävät, miten järjestelmät toimivat ja miten niitä voidaan käyttää luotettavasti.

Johan Pensarin nimitys vahvistaa tätä osaamista.

Lähde: Åbo Akademi.

VAASAN YLIOPISTO

Kun kriisi iskee, Suomi saattaa tarvita vapaaehtoisiaan – Vaasa johtaa merkittävää tutkimusta

Mitä tapahtuu, kun yhteiskuntaa järkyttää vakava kriisi? Silloin ei ole vain viranomaisen oltava valmiita. Tuhannet vapaaehtoiset ja yhdistykset voivat muodostua ratkaisevaksi resurssiksi.

Nyt niiden merkitystä tutkitaan uudessa kansallisessa tutkimushankkeessa, jota johtaa Vaasan yliopisto. KAMUT-hanke on saanut tilauksen pääministerin kanslian toimesta, ja se analysoi, miten kansalaisjärjestöt voivat edistää Suomen

kattavaa turvallisuus- ja kriisivalmiutta. Tutkimuskonsortioon kuuluvat Vaasan yliopisto, Laurean ammattikorkeakoulu, VTT, Pellervon taloustutkimusinstituutti PTT ja Lapin yliopisto.

Tutkijat haluavat muun muassa selvittää, milloin organisaatiot voivat auttaa viranomaisia, miten heidän valmiutensa toimii ja mitä resursseja on todellisuudessa käytettävissä kriisin aikana. Organisaatioiden ponnistelujen taloudellinen arvo on myös arvioitava.

Tärkeä kysymys on myös laki: millaisia mahdollisuuksia ja rajoituksia perustuslaki asettaa kansalaisjärjestöjen osallistumiselle? Projekti yhdistää dokumenttitutkimukset, haastattelut, kyselyt ja työpajat. Tuloksia voidaan käyttää, kun Suomi kehittää valmiuttaan tuleviin häiriöihin ja kriiseihin. Projekti alkoi kesäkuussa 2026 ja jatkuu kesäkuuhun 2027 asti. Työtä johtaa tutkimusjohtaja Petri Uusikylä Vaasan yliopistossa.

Aika ja paikka: Tutkimushanke toteutetaan valtakunnallisesti kesäkuusta 2026 kesäkuuhun 2027, ja Vaasan yliopisto toimii koordinaattorina.

Lähde: Vaasan yliopisto

VAASAN YLIOPISTO

Voiko peli auttaa Suomea selviytymään seuraavasta kriisistä? Kyllä – ainakin tämä on ajatus uuden yhteistyön taustalla Vaasan yliopiston ja Maanpuolustus- skorkeakoulun välillä

12. elokuuta yliopistojen rehtorit allekirjoittivat yhteistyösopimuksen Vaasassa. Tavoitteena on pitkäaikainen yhteistyö tutkimuksessa, koulutuksessa sekä kansallisten ja kansainvälisten verkostojen kehittämisessä.

Ensimmäinen konkreettinen projekti on nimeltään T-REX – Training, Research and Exercise. Kyse on peli- ja koulutusympäristön kehittämisestä, jossa erilaisia kriisejä ja häiriöitä voidaan simuloida. Opiskelijoiden, tutkijoiden ja päätöksentekijöiden tulisi voida harjoitella päätöksentekoa, kun tilanne muuttuu nopeasti ja tieto on puutteellista. Kyse ei siis ole tietokonepeleistä viihteen vuoksi. Pelejä ja simulaatioita käytetään edistyneinä työkaluina strategioiden testaamiseen, heikkojen lenkkien havaitsemiseen ja eri päätösten seurausten selvittämiseen.

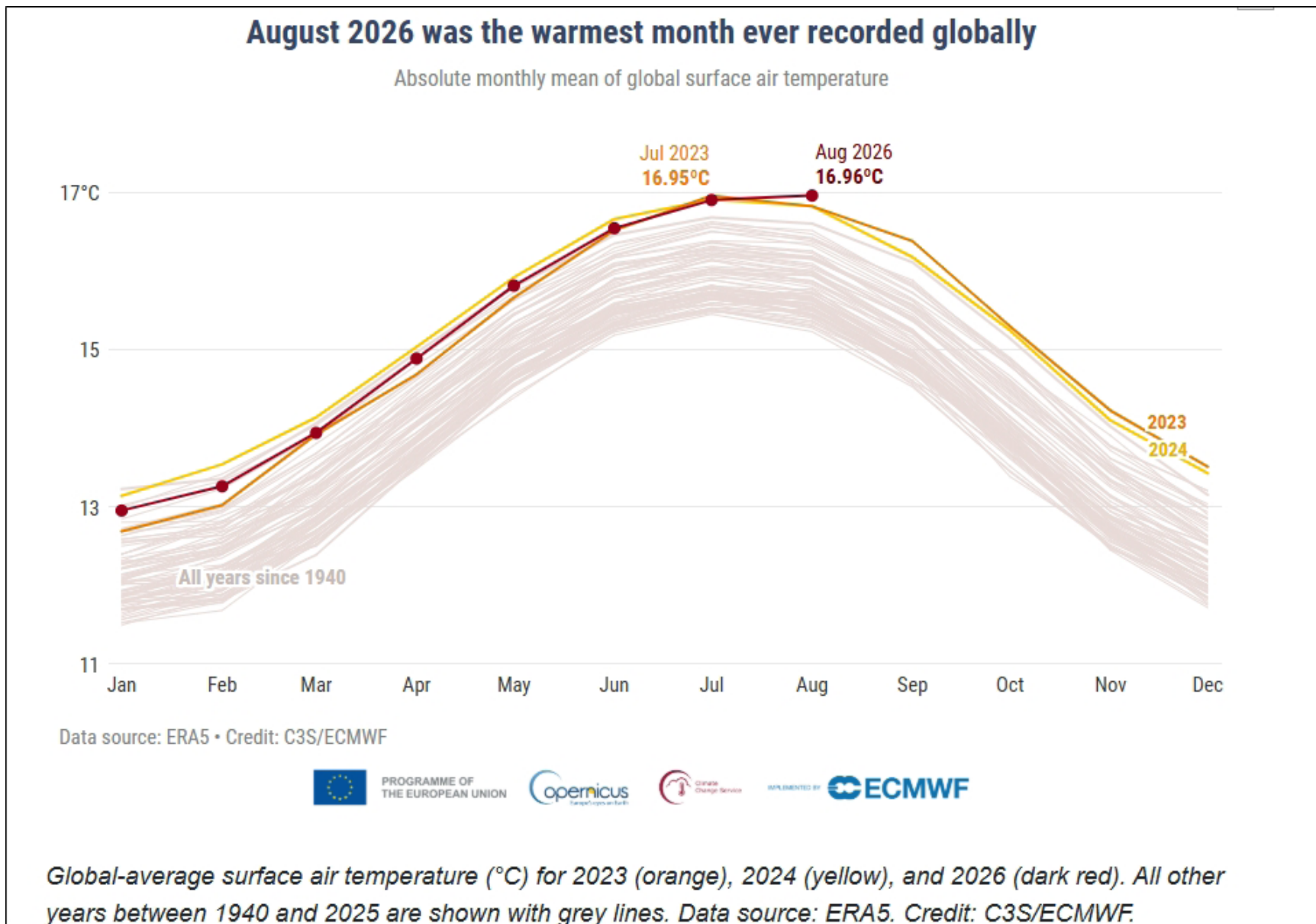
Maanpuolustuskokreakoulu tarjoaa pääasiassa tietoa puolustuksesta, sotapeleistä ja sotilas-simulaatioista. Vaasan yliopistolla on vahva asiantuntemus muun muassa resilienssissä, valmiudessa, johtajuudessa, taloudessa ja teknologiassa. T-REX:iä voidaan käyttää myös Vaasan yliopiston uudessa kansainvälisessä maisteriohjelmassa Preparedness and Resilience, joka alkaa syksyllä 2026.

Yhteistyö tiivistyy syksyn aikana, ja pitkän aikavälin tavoitteena on kansainvälinen tutkimus- ja koulutusverkosto. Aika ja paikka: Yhteistyösopimus allekirjoitettiin Vaasassa 12. elokuuta 2026. T-REX-työ jatkuu syksyllä 2026 ja sen jälkeen. Lähde: Vaasan yliopisto, 14.8.2026.

ILMASTONMUUTOS

ILMASTONMUUTOS

Copernicus: Maapallo kuumeni jälleen ennätyslukemiin – elokuu oli historian kuumin kuukausi

Kesä on Suomessa ohi, mutta maapallon lämpömittari näyttää edelleen hälyttäviä lukemia.

EU Copernicus-ilmastopalvelun mukaan elokuu 2026 oli maailman mittaushistorian lämpimin elokuu. Samalla se ylsi kaikkien kuukausien vertailussa jaetulle lämpimimmälle sijalle yhdessä heinäkuun 2023 kanssa.

Maapallon keskimääräinen pintalämpötila oli elokuussa 16,96 astetta. Ero heinäkuun 2023 ennätykseen oli alle 0,01 astetta.

Luku saattaa kuulostaa pieneltä. Ilmastossa se on kuitenkin merkittävä.

1,5 astetta ylittyi jälleen

Elokuun maailmanlaajuinen keskilämpötila oli peräti 1,65 astetta korkeampi kuin vuosien 1850–1900 arvioitu esiteollinen taso. Edellisen kerran yksittäinen kuukausi ylitti 1,5 asteen rajan marraskuussa 2025.

Tässä tarvitaan kuitenkin tärkeä tarkennus: Pariisin ilmastositoumuksen 1,5 asteen tavoite ei tarkoita, että yksi

kuukausi ei koskaan saisi ylittää rajaa. Tavoitetta arvioidaan pitkän aikavälin keskilämpötilojen perusteella.

Silti elokuun lukema on uusi vahva merkki siitä, kuinka korkealle maapallon lämpötila on noussut.

Myös meret olivat ennätyslämpimiä

Maailman merien lämpötila saavutti elokuussa uuden ennätyksen. Napaseutujen ulkopuolisten merialueiden keskilämpötila oli 21,07 astetta.

Vielä hurjempi oli päivittäinen ennätys. 24. ja 25. elokuuta merien keskimääräinen pintalämpötila nousi 21,11 asteeseen.

Yksi tämänhetkisen lämpöaallon tekijöistä on El Niño, joka voimistuu Tyynellämerellä. Ilmastotutkijoiden mukaan El Niño kuitenkin vain vahvistaa jo valmiiksi lämpenevän ilmaston vaikutusta. Pääasiallinen pitkäaikainen syy on kasvihuonekaasujen, erityisesti fossiilisten polttoaineiden käytöstä syntyvien päästöjen lisääntyminen.

Euroopassa historiallinen kesä

Länsi-Euroopassa kesä 2026 oli mittaushistorian lämpimin. Kesäkuun ja elokuun välisen ajan keskilämpötila oli 21,69 astetta eli 2,54 astetta yli vuosien 1991–2020 keskiarvon. Vuoden 2003 kuuluisa hellekesä jäi toiseksi.

Kuumuuteen liittyi monilla alueilla kuivuutta, metsäpaloja ja erittäin vähäisiä jokivirtaamia.

Tilanne ei kuitenkaan ole toivoton. Päästöjen vähentäminen, puhdas energia, energiatehokkuus ja parempi varautuminen voivat edelleen vaikuttaa siihen, kuinka kuumaksi tulevaisuus muodostuu.

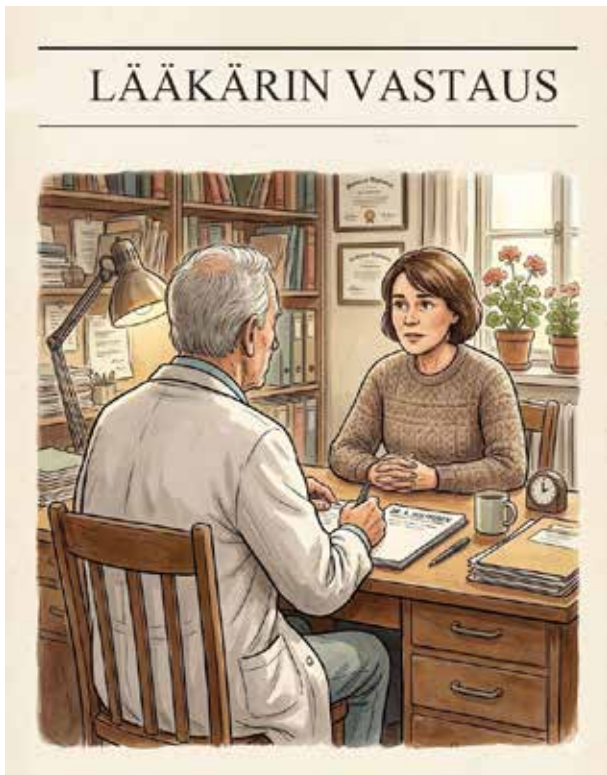
Ennätys on vakava varoitus – mutta samalla muistutus siitä, että tulevaisuuden lämpötila ei ole vielä ennalta määrätty.

Lähde: Copernicus Climate Change Service

TERVEYS

LÄÄKÄRI VASTAA

Yksi omena päivässä

Kysymys: Yksi omena päivässä pitää lääkärin loitolla. Tämän sanonnan tarkoitus on, että jos syöt yhden omenan päivässä, sinun täytyy käydä lääkärissä hyvin harvoin. Onko tällaiselle väitteelle tieteellistä näyttöä? Ovatko omenat oikeasti niin terveellisiä?

Vastaus: Lause "Omena päivässä pitää lääkärin loitolla" on noussut yhdeksi maailman kuuluisimmista terveysneuvoista. Mutta onko se vain vanha sanonta – vai onko sen takana oikeasti tiedettä?

Vastaus on: omenat ovat erittäin terveellisiä, mutta tietenkään yksi omena päivässä ei takaa lääkärin käyntiä.

Keskikokoinen omena sisältää noin 95 kilokaloria ja noin 3 grammaa kuitua. Lisäksi se sisältää muun muassa C-vitamiinia ja useita niin sanottuja polyfenoleja, mukaan lukien kversetiiniä. Omenan kuitu, erityisesti pektiini, voi edistää suoliston toimintaa ja on tutkimuksissa yhdistetty hyödyllisiin vaikutuksiin kolesteroliin ja muihin asioihin.

Tutkimus osoittaa myös mahdollisia hyötyjä sydämelle. Satunnaistettujen tutkimusten meta-analyysi on löytänyt parannuksia tietyissä sydän- ja verisuonitautien riskimarkkereissa ihmisillä, jotka söivät omenoita tai omenan polyfenoleja. Samaan aikaan tulokset eivät ole ratkaisevia, ja tutkijat korostavat, että tarvitaan lisää ja pidempiä tutkimuksia.

Havainnoivissa tut-

kimuksissa omenat on myös yhdistetty matalampaan riskiin sairastua tyypin 2 diabetekseen ja aivohalvaukseen, muiden asioiden ohella. Mutta tässä on tärkeä varoitus: tällaiset tutkimukset osoittavat yhteyden, ei niin, että pelkkä omena olisi syy parempaan terveyteen. Ihmiset, jotka syövät paljon hedelmiä, voivat myös liikkua enemmän, polttaa vähemmän ja noudattaa yleisesti terveellisempää elämäntapaa.

Ja itse sanonta on itse asiassa testattu! Amerikkalainen tutkimus, johon osallistui 8 399 ihmistä, osoitti, että ne, jotka söivät yhden omenan päivässä, eivät käyneet vähemmän lääkärissä, kun muut tekijät jätettiin pois. He kuitenkin käyttivät hieman vähemmän reseptilääkkeitä.

Joten ei – omena ei voi korvata lääkäreitä. Mutta se on poikkeuksellisen viisas välipala. Ihanteellisesti syö koko omena kuoren kanssa sen jälkeen, kun se on pesty kunnolla. Ja mikä tärkeintä: älä anna omenan olla tekosyy jättää liikunta, uni, terveellinen ruokavalio tai välttämättömät lääkärikäynnit.

Vuoden 2026 tutkimukset vahvistavat myös, että omenat voivat vaikuttaa myönteisesti useisiin terveysmerkkeihin, mutta todisteet ovat silti liian vaihtelevia, jotta voisi kirjaimellisesti sanoa, että yksi omena päivässä "pitää lääkärin poissa".

Lyhyesti: Omena ei ole lääke – mutta se on ehdottomasti hedelmä, jolla on hyvä maine ja varsin hyvät tieteelliset ansiot.

TERVEYS

YLIPAINO JA INFEKTIOT

Uusi tutkimus: Ylipaino voi tehdä tavallisesta infektiosta vakavan

HELSINKI – Influenssa, keuhkokuume tai muu infektio paranee useimmilla ilman vakavia seurauksia. Uusi laaja kansainvälinen tutkimus antaa kuitenkin aihetta tarkastella ylipainoa myös yhdestä uudesta näkökulmasta: lihavuus saattaa lisätä vakavan infektion riskiä huomattavasti.

Yli 540 000 aikuisen aineistoon perustuvassa tutkimuksessa lihavista ihmisistä havaittiin noin 70 prosenttia suurempi riski joutua sairaalahoitoon tai kuolla infektiotaudin seurauksena verrattuna normaalipainoisiin.

Tutkittavia seurattiin keskimäärin 13–14 vuoden ajan. Aineisto perustui muun muassa suomalaisiin rekistereihin ja Britannian UK Biobank -tutkimukseen. Tutkimus julkaistiin The Lancet -lehdessä vuonna 2026.

Mitä enemmän painoa, sitä suurempi riski

Tutkijat havaitsivat yhteyden painon ja vakavien infektioiden välillä. Kun paino nousi, myös riski kasvoi.

Henkilöillä, joiden BMI oli vähintään 40, vakavan infektion riski oli noin kolminkertainen verrattuna henkilöihin, joiden BMI oli 18,5–24,9.

Kyse ei ollut vain koronasta. Yhteys havaittiin esimerkiksi influenssan, covid-19, keuhkokuumeen sekä virtsateiden ja ruoansulatuskanavan infektioiden yhteydessä. HIV ja tuberkuloosin kohdalla vastaavaa yhteyttä ei kuitenkaan havaittu.

Hyvä uutinen löytyy vaa'alta

Tutkimuksessa oli myös rohkaiseva havainto.

Ihmisillä, jotka onnistuivat siirtymään lihavuudesta ylipainon tai normaalipainon puolelle, todettiin 20 prosenttia vähemmän vakavia infektioita kuin niillä, joiden lihavuus jatkui. Sen sijaan siirtyminen ylipainosta lihavuuteen liittyi noin 30 prosenttia suurempaan riskiin.

Tutkijat arvioivat, että yksi mahdollinen selitys liittyy immuunijärjestelmään. Lihavuus saattaa heikentää elimistön kykyä hallita infektiota tehokkaasti. Tarkkaa mekanismia ei kuitenkaan vielä tunneta.

Tutkimus ei myöskään todista, että lihavuus yksin aiheuttaisi vakavan infektion. Kyseessä on havainnointitutkimus, ja BMI on vain suuntaa antava mittari, joka ei esimerkiksi erottele lihasmassaa ja rasvakudosta.

Tutkijoiden käytännön viesti on selkeä: rokotukset kannattaa pitää ajan tasalla, ja riskiryhmille tarjottuja tehosteannoksia kannattaa ottaa.

Ehkä tärkein viesti on kuitenkin toiveikas: painonmuutos parempaan suuntaan saattaa merkitä myös pienempää riskiä joutua vakavasti sairaaksi infektion vuoksi.

Lähde: Nyberg ST, Frank P, Ahmadi-Abhari S, Pentti J, Vahtera J, Ervasti J, Suominen SB, Strandberg TE, Sipilä PN, Meri S, Sattar N, Kivimäki M. Adult obesity and risk of severe infections: a multicohort study with global burden estimates. *Lancet* 2026. Doi: 10.1016/S0140-6736(25)02474-2.

TAPAHTUMAT

TÄNÄÄN

KIRPPUTORI

Pienet tarjoukset odottavat nurkan takana – kirpputori Hietalahdessa

VAASA. Joskus ei tarvitse mennä kauas tehdäkseen kaupan. Sunnuntaina 13. syyskuuta Hietalahdessa muutetaan suureksi naapuruston kirpputorialueeksi. Pihakirpputori järjestetään klo 11–14, ja osallistuvat pihat merkitään ilmapalloilla. Täällä vierailijat voivat kävellä tilalta toiselle etsien kaikkea vanhoista tavaroista asioihin, joita joku muu on jo kauan sitten kaivannut. Tapahtuma on maksuton ja sopii sekä alennusetsijöille että uteliaalle lastenvaunuille. Ehkä seuraava suuri löytö on lähempänä kuin uskot – vain muutama askeleen päässä omasta ulko-ovestasi.

Aika ja paikka: sunnuntaina klo 13.9 klo 11–14, Hietalahti, Vaasa. Lähde: Pohjanmaan tapahtumakalenteri.

BRAGE

Sadonkorjuujuhla vintage-traktoreilla ja nelijalkaisilla vierailia

VAASA. Syksy tekee todellisen sisääntulon, kun Bragen ulkoilmamuseo järjestää perinteisen sadonkorjuumarkkinat sunnuntaina 13. syyskuuta. Klo 12–15 välillä alue on täynnä paikallisia sadonkorjuutuotteita, leivonnaisia ja käsitöitä. Vierailijat voivat myös katsella näyttelyä ”Utsmornat”, kokeilla tilan aktiviteetteja ja tavata Korsholmin ystäväkoiria. Niille, jotka tulevat nälkäisiksi, Lillstuganissa on kahvia ja tarjoilua sekä pihalla makkaroita. Ja niille, jotka ovat kiinnostuneita autoilusta, odottavat myös vintage-traktoreita. Toisin sanoen iltapäivä on hetki, jolloin sekä ihmiset, koirat että vanhat koneet saavat hetkensä valokeilassa.

Aika ja paikka: sunnuntaina klo 13.9 klo 12–15, Brage Open-Air Museum. Lähde: Pohjanmaan tapahtumakalenteri.

METEORIIHI

Avaruuskivi muovasi maiseman – Meteoriihi auki tänään klo 12-16

Näyttely kertoo yli 520 miljoonaa vuotta vanhasta kraatterista – meteoriitin iskusta nykypäivän viljelymaisemaan ja Natura 2000 -alueeseen. Paikalta löytyvät observatorio, lintutorni, harvinaisia meteoriitteja, maatalouskoneita ja kahvila vanhassa rihiympäristössä. Aurinkokuntamalli ja kraatterimalli havainnollistavat avaruuden ihmeitä.

Tule kokemaan, kuinka taivas ja maa kohtaavat!

Lähde: <http://www.meteoriihi.fi>

KAIKILLE TANSSIJOILLE

Nyt on tanssin aika – ja kahvi sisältyy hintaan

VAASA. Tanssikengät saa ottaa kaapis-

ta. Sunnuntaina 13. syyskuuta syksyn tanssisarja alkaa osoitteessa Ajurinkatu 14 Vaasassa. Klo 16–19 orkesteri soittaa ja toivottaa tervetulleiksi kaikenikäiset tanssijat. Sisäänpääsy maksaa 15 euroa ja sisältää kahvin ja sämpylät – varsin hyvä perustelu niille, jotka tarvitsevat pienen tauon tanssien välissä. Syystanssit jatkuvat myös 27. syyskuuta sekä 4. ja 25. lokakuuta, 8. ja 22. marraskuuta sekä 13. joulukuuta. Täällä on täysin mahdollista sekä liikkua että juoda kahvia samaan aikaan. Aika ja paikka: sunnuntaina klo 13.9 klo 16–19, Formaninkatu 14, Vaasa. Lähde: Pohjanmaan tapahtumakalenteri.

SYYSKU

WASA TEATER

”Tillsammans”-ensi-ilta 19.9.2026

19. syyskuuta ”Tillsammans (Yhdessä)” saa ensi-iltansa Wasa-teatterin päänäyttämöllä Vaasa. Esitys perustuu Lukas Moodyssonin tarinaan ja Maria Lundström on dramatisoinut sen näyttämölle. Täällä yleisö siirtyy asuinyhteisöön Tukholman esikaupunkialueella – 1970-luvun idealismin, musiikin, muodin ja yhteiskunnallisen keskustelun keskellä. Kaikki haluavat muuttaa maailmaa – mutta kukaan ei tule toimeen. Kollektiivissa on suuria unelmia erilaisesta elämäntavasta. Mutta kun erilaiset persoonallisuudet ja elämänvalinnat omaavat ihmiset joutuvat jakamaan arkea, konfliktit syntyvät pian.

Kuva: Wasa Teater

KUNTSI

Marja Pirilän Camera Obscura avautuu 19.9.2026

Syksyn hämärän saapuessa Vaasaan syytyy Kuntsin modernin taiteen museossa ainutlaatuinen valomagia. 19. syyskuuta 2026 avautuu laaja näyttely Marja Pirilä – Camera Obscura, joka jatkuu 9. tammikuuta 2027 saakka.

STREETDANCE 24.9.2026

Barokkimusiikki kohtaa katutanssin – nuoret tanssijat tuovat klassikoille uutta energiaa

Barokkimusiikki saa aivan uuden ilmaisun, kun Vaasa Baroque kutsuu sinut Breaking Baroqueen torstaina 24. syyskuuta klo 19.15 Ritzissä Vaasassa. Tanssikoulu Kipinän tanssijoiden kanssa tulkitaan muun muassa Johann Sebastian Bachin, Antonio Vivaldin ja Jean-Philippe Rameaun teoksia katutanssissa, hip hopissa ja show-tanssissa.

Koreografi Jenna Linnolahti on luonut osat yhdessä nuorten tanssijoiden Micaella Cornelion, Alissa Haatajan, Susanne Hienonen, Kalle Lorenzin, Fiona Puskan ja Benjamin Svahnin kanssa. Jazzlaulaja Kaisa Sainio esittää barokkilauluja ja Vasa Baroque Ensemble esittää viulistisesti Anthony Marinin johdolla. Taiteellisen lavastuksen on tehnyt Kajsa Dahlbäck.

Esitys kestää noin 45 minuuttia, sopii kaikenikäisille, ja sen jälkeen käydään taiteilijakeskustelu. Vaasan, Närpiön ja Teuvan toisen asteen koulut voivat nähdä sen kouluaikoina.

Liput: netticket.fi/vaasa-baroque-syksy-host-26 Lähde: vaasabaroque.com

LOKAKUU

KAUPUNGINORKESTERI

Pepe Willberg 80 – suomalaisen musiikin legenda saapuu Vaasaan 1.10.2026

Motopark, Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0

Pepe Willberg täyttää tänä vuonna 80 vuotta, ja merkkipäivää juhlistetaan myös Vaasassa. Torstaina 1. lokakuuta 2026 kello 18 Vaasan kaupungintalon juhlasalissa kuullaan juhlakonsertti Elämältä kaiken sain.

Willbergin ura alkoi jo 1960-luvulla, joten lavalla on luvassa melkoinen aikamatka suomalaisen kevyen musiikin historiaan. Vaasan kaupunginorkesteria johtaa Satu Simola, ja Willbergin rinnalla esiintyvät Pete Nikkinen, Ako Kiiski, Leevi Leppänen och Lauri Schreck.

Ohjelmassa kuullaan tuttua musiikkia vuosikymmenten varrelta, ja iltaan kuuluu myös tarinoita pitkän uran vaiheista. 80 vuotta ja yli kuusi vuosikymmentä musiikkia – siinä on jo sellainen repertuaari, ettei illasta pitäisi aivan heti tulla pulaa laulettavista

kappaleista.

Paikka: Vaasan kaupungintalo, Senaatinkatu 1, Vaasa.

Aika: 1.10.2026 klo 18.00.

RITZ

Michael Bleu ja Emma Darling lämmittävät Ritzin soulilla 2.10.26

Vaasan oma soulääni Michael Bleu (Mikko Kananoja) palaa kotiin ja tuo Ritzin lavalle illan täynnä ikonisia soulklassikoita ja amerikkalaisia hittejä. Illan tukena esiintyy myös Emma Darling.

Bleun lämmin retrosoul-tyyli ja lavakarisma lupaavat mukaansatempaavan elämyksen. Paikalliset juuret ja vahva esitys tekevät illasta helpon valinnan niille, jotka kaipaavat sielukasta musiikkia. Ritzin tunnelmallinen sali sopii tällaiseen keikkaan erinomaisesti. Viitetiedot: ritz.fi

VAASAN KAUPUNGINTEATTERI

Näytelmä joka menee pieleen

Sari Siikanderin ohjaama fyysinen komedia takaa yllättäviä tilanteita ja tarkkaa ajoitus-ta. Jos et ole nähnyt, milloin teatteriesitys menee täydellisesti pieleen, nyt on tilaisuus.

Ensi-ilta 8.10.26

HELSINGIN KIRJAMESSUT 22.-25.10.2026

Sanat nousevat päärooliin – Helsingin Kirjamessut juhlii kieltä

Lokakuussa Helsingin Messukeskuksessa puhutaan kielestä – ja paljon. Helsingin

USA

DONALD J TRUMP

Trump piirtää kartan uudelleen – Kanada, Grönlanti ja Meksiko muuttuvat yhtäkkiä Yhdysvalloiksi

Donald J. Trump
@realDonaldTrump · 2d

Donald Trump päätti työväenpäivän viikonloppuna antaa kartan lukea jotain paljon suurempaa: Truth Socialissa julkaistussa kuvassa Kanada, Grönlanti, Islanti, Meksiko, Keski-Amerikka ja Karibia ovat Yhdysvaltain lipun peitossa. Koko alue on merkitty „Yhdysvallat“.

Trump ei antanut enempää selitystä kuvalle, joka julkaistiin 7. syyskuuta 2026. Mutta viesti herätti välittömästi kansainvälistä huomiota.

Vuosien ajan Trump on puhunut Yhdysvaltojen ottavan Grönlannin haltuunsa ja kuvannut Kanadaa myös maaksi, joka tulevaisuudessa voisi nousta Yhdysvaltojen 51. osavaltioksi. Nyt tuo retoriikka on saanut näyttävän visuaalisen version.

Reaktio ei kestänyt kauan. Islanti kutsui Yhdysvaltain suurlähettiläs Billy Longin ulkoministeriöön 8. syyskuuta ja kuvaili karttaa „täysin sopimattomaksi.“ Tanska ja Grönlanti ovat myös ilmaisseet, ettei Grönlanti halua tulla amerikkalaiseksi.

Tietenkään kartta ei muuta yhden maan rajoja. Yhdysvaltain presidentti ei voi yksipuolisesti liittää Kanadaa, Meksikoa tai Grönlantia sosiaalisen median julkaisun kautta.

Mutta kuvassa Trump käyttää Truth Socialia välittääkseen näkemyksensä – usein kuvilla, jotka ovat paljon dramaattisempia kuin perinteiset diplomaattiset lausunnot.

Lähde: Truth Social

Trump lupaa amerikkalaisille 5 000 dollaria – mutta vain jos republikaanit voittavat

DALLAS – Poliittinen vaalilupaus, jonka hinta on yli tuhat miljardia dollaria. Donald Trump lupasi 9. syyskuuta 2026, että amerikkalaiset aikuiset voivat saada 5 000 dollaria kukin, jos republikaanit säilyttävät sekä edustajainhuoneen että senaatin hallinnan tämän syksyn kongressivaalien jälkeen.

Trump esitteli idean republikaanien ensimmäisessä kansallisessa puoluekokouksessa ennen välivaaleja Dallasissa, Texasissa. Hän kutsui maksua „Trump Dividendiksi“.

Lupaus on näyttävä – mutta myös taloudellisesti ja juridisesti monimutkainen. Arviot viittaavat kokonaiskustannuksiin noin 1,35 biljoonaa dollaria. Presidentti ei voi itse päättää tällaisesta maksusta ilman kongressin osallistumista.

Varapresidentti J.D. Vance on myöhemmin vihjannut, että rikkaimmat amerikkalaiset saatettaisiin jäädä ulkopuolelle ja että tullituloja voitaisiin käyttää maksujen rahoittamiseen.

Ongelma on, että taloudellisten arvioiden mukaan tullit eivät yllä läheläkään koko kustannusten kattamista yksinään.

Ehdotus tulee samaan aikaan, kun republikaanit yrittävät mobilisoida äänestäjiä ennen välivaaleja 3. marraskuuta 2026. Trump tekee vaaleista kansanäänestyksen politiikastaan ja varoittaa siitä, mitä voi tapahtua, jos demokraatit ottavat kongressin hallintaansa.

Jos 5 000 dollarin lupaus joskus toteutuu, monia kysymyksiä jää jäljelle.

Mutta yksi asia on jo varma: Trump on onnistunut tekemään tämän syksyn vaaleista vieläkin dramaattisemman.

Lähde: Truth Social ja Donald Trumpin puhe

VENÄJÄ

VENÄJÄ

Kriittinen analyysi Venäjän hallituksen kertomuksesta Ukrainasta

Venäjän hallituksen yritykset oikeuttaa hyökkäyksensä Ukrainaan helmikuussa 2022 ovat mestarikurssi historiallisessa revisionismissa, harhautuksissa ja oikeutettujen geopolittisten etujen käyttämisessä aseina imperialististen pyrkimysten peittämiseksi.

Venäjän vakionarratiivi, jota johdonmukaisesti edistetään virallisten kanavien kautta, perustuu useisiin toisiinsa liittyviin valheisiin, jotka ansaitsevat tulla systemaattisesti paljastetuiksi.

Myytti Naton laajentumisesta

Ehkä sitkein Venäjän väite on, että Naton laajentuminen ”pakotti” Venäjän käden. Tämä argumentti antaa perustavanlaatuisesti harhaanjohtavan kuvan sekä Nato-jäsenyyden luonteesta että Venäjän omasta roolista Itä-Euroopan maiden painostamisessa liittoumaa vastaan. Nato-jäsenyys on vapaaehtoista ja vaatii laajoja demokraattisia uudistuksia – ominaisuuksia, jotka ovat tehneet näistä maista turvallisempia ja vauraampia.

Väite siitä, että Venäjällä on legitiimi vaikutuspiiri suve-reeneihin naapureihinsa, on paluuta 1800-luvun imperialistiseen ajatteluun, jolla ei ole sijaa nykyaikaisessa kansainvälisessä oikeudessa.

Lisäksi Ukraina ei ollut koskaan matkalla Nato-jäsenyyteen. Bukarestin huippukokous vuonna 2008 tarjosi vain epämääräisiä tulevaisuuden mahdollisuuksia, ei konkreettisia jäsenyyssuunnitelmia. Jos Naton laajentuminen todella huolestuttaa Venäjää, niin hyökkäys Ukrainaan on näyttävän haitallista strategiaa – ja siten Naton pysyvän vahvistamisen takaaminen Venäjän rajoilla.

”De-Natsifikaatio”

Venäjän väite, että Ukraina

tarvitsi ”de-natsifikaatiota”, on erityisen kyyninen, kun otetaan huomioon, että Ukraina valitsi juutalaisen presidentin vuonna 2019 73 prosentilla äänistä. Vaikka äärioikeistolaisia elementtejä on jokaisessa yhteiskunnassa, Ukrainan äärioikeistolaiset puolueet saavat jatkuvasti minimaalisen kannatuksen – usein alle 2 prosenttia. Tämä on jyrkässä ristiriidassa Venäjän oman Wagner-ryhmän kanssa, joka käytti avoimesti natsisymboleja ja värväsi ääriverkostoita.

Historiallinen ironia on syvälinen: Venäjä vetoaa muistoon siitä, että se taisteli fasismia vastaan käydessään hyökkäyssotaa, joka heijastaa fasistisia taktiikoita – siviilejä vastaan, pakkosiirtoja lapsista ja yrittäen tuhota Ukrainan kansallisen identiteetin.

Historiallinen vääristymä ja keisarillinen nostalgia

Venäläiset narratiivit esittävät Ukrainan johdonmukaisesti keinotekoisena rakennelmana sen sijaan, että tunnustaisivat sen tuhatvuotisen kulttuurisen ja poliittisen kehityksen. Väite siitä, että venäläiset ja ukrainalaiset ovat keinotekoisesti erotettu ”yksi kansa”, jättää huomiotta Ukrainan vuosisatoja kestäneen vastarinnan Venäjän hallintoa vastaan, kasakkakansannousuista itsenäisyysliikkeisiin 1900-luvulla.

Tämä historiallinen revisionismi legitimoii aluevalloituksen kieltämällä Ukrainan vallan ja aseman valtiona – klassinen imperialistinen taktiikka, jota on käytetty kautta historian oikeuttamaan vierekkäisten alueiden sulauttaminen.

Länsimainen provokaatio tekosyynä

Ehkä perustavanlaatuisimmin virheellinen on väite, jonka mukaan länsimaiden toimet ”pro-

vosoivat” hyökkäyksen. Tämä narratiivi riistää ukrainalaisilta toimijuuden heidän omassa demokraattisissa valinnoissaan ja esittää Venäjän passiivisena uhriina aggressiivisen toimijan sijaan. Pelkästään aikajana heikentää tätä väitettä: Venäjä aloitti hyökkäyksensä vuonna 2014, ei vastauksena Naton välittömiin toimiin, vaan Ukrainan demokraattisen vallankumouksen jälkeen, joka uhkasi Putinin omaa autoritaarista mallia.

Todellisuus retoriikan takana Todisteet viittaavat ylivoimaisesti siihen, että Venäjän hyökkäys ei johdu oikeutetuista turvallisuushuolista, vaan Putinin päättäväisyydestä palauttaa imperialistinen hallinta ja estää demokratian menestyminen Venäjän rajoilla. Venäjän sisäiset asiakirjat ja lausunnot paljastavat hallinnon vaihdon, alueellisen jaon ja kulttuurin eliminoinnin tavoitteita – tavoitteita, joilla ei ole mitään tekemistä Naton tai lännen ”provokaation” kanssa.

Tragedia on, että nämä väärät narratiivit eivät ainoastaan oikeuta tuhoisaa aggressiota, vaan myös vangitsevat Venäjän konfliktiin, joka ei palvele Venäjän todellista etua. Edistämällä näitä myyttejä Venäjän hallitus varmistaa jatkuvan kansainvälisen eristäytymisen, taloudelliset vahingot ja sotilaalliset tappiot – samalla kun Ukrainan vastarinta osoittaa edelleen imperialististen unelmien konkurssin 21. vuosisadalla.

Venäjän todellinen turvallisuus tulisi rauhanomaisesta rinnakkaisesta vauraiden demokraattisten naapureiden kanssa, ei mahdottomasta tehtävästä ylläpitää vastahakoisia keisarillisia alamaisia väkivalloin.

UKRAINE PRESIDENT

The President Discussed Ukraine’s Defense Needs and the Necessity of Progress in Diplomacy with Mark Rutte and Alexander Stubb

President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy held phone calls with NATO Secretary General Mark Rutte and President of Finland Alexander Stubb.

The Head of State briefed them on the situation with Russian strikes, Ukraine’s defense needs, and preparations for meetings with envoys of the President of the United States.

“Mark and I see the need for progress in diplomacy in the same way, and the meetings taking place in the coming days

dymyr Zelenskyy said following his conversation with the NATO Secretary General.

The President thanked the partners for hearing Ukraine’s need to cover the gap in defense funding and for working on this.

Mark Rutte briefed the President on his conversations regarding the financing of the PURL initiative and the Patriot missiles Ukraine needs.

The Head of State thanked the President of Finland for keeping Ukraine front and center and for

greater security to both countries and peoples.

“We must do everything possible to end this insane Russian war and guarantee a normal life. We are working together,” Volodymyr Zelenskyy stressed following his conversation with the President of Finland.

Alexander Stubb assured him of Finland’s steadfast support for Ukraine and the peace process. The leaders coordinated their next steps.

Read more:
<https://www.president.>

COPYRIGHT: The Presidential Office of Ukraine. All materials featured on this site are licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. The use of any materials posted on the website is permitted provided you link to www.president.gov.ua regardless of full or partial use of materials.

VIIKON TAIDE-ELÄMYS

Alexandra Frosterus-Sältin
6.12.1837, Inkoo
29.2.1916, Vaasa
Risunkeräjäeukko, 1875
Kuva: Kansallisgalleria / Jenni Nurminen

KOVINA AIKONA
Kertomus Suomen viimeisten nälkävuo-
sien ajoilta
Kirj. KARL A. TAVASTSTJERNA
Suomentanut Juhani Aho
Osa 44

Hänestä tuntui todellakin vähän vääraltä, että heillä itsellään oikeastaan oli niin hyvä olla, kun sadat ihmiset kuljeskelivat maantietä pitkin ja kuolivat nälkään.

Niin no, — se kai oli Jumalan rangaistus, joka oli maata kohdannut, ja siihen täytyi kaikkien tyytyä. Hän puolestaan tyytyi siihen mainiosti, samaten näytti hänestä, ettei vanhemmilla, ukkovaarilla, kapteeni Thoreldilla, insinööri Halldénilla eikä muillakaan herroilla, jotka hän tuns, ollut mitään hätää. Mutta kun kaikki vakuuttivat, että koko maa kärsii nälkää, niin tietysti he sitten kärsivät

itsekin, vaikka ehkä häpesivät sitä näyttää, sillä oikeastaanhan ei oikein sopinut, että tällaiset herrasväet näkivät nälkää.

Kun hän nyt ainakin omasta puolestaan niin merkillisesti ja vasten tahtiaan oli pelastunut siitä maanvaivasta, jonka Jumala oli Suomen kansalle lähettänyt, niin teki hän tyttömäisissä aivoissaan aivan oikean pienen päätelmänsä: hän oli tietystikin karttanut vihoittamasta Jumalaa ja sen tähden päässyt vapaaksi rangaistuksesta, joka koh-tasi kaikkia köyhiä. Tuo päätelmä oli hänestä niin jumalaton, että hän kätkei sen sydämensä syvyyteen, mutta hän alkoi kuitenkin katsella asioita tutkivin silmin. Ja hän tuli siihen varmaan vakaumukseen, että herrasväet sitten-

kin olivat elämänsä ja sydämensä puhtauteen nähden talonpoikia ylevämpiä, koska Jumala heidät näin rangaistuksista vapautti. Vai olisiko Jeesus ehkä kuollutkin ristinpuulla ainoastaan muutamain harvain syntien edestä. Hänestä olivat kyllä hänen ajatuksensa sekä tyhmiä että sopimattomia, mutta min-käpä hän niille taisi. Kerran hän puhui asiasta hyvin hämärästi Augustille, mutta tämä repäisi silmänsä suuriksi, varoitti häntä ru-peamasta vapaa-ajattelijaksi ja nauroi muuten koko jutulle.

Vapaa-ajattelija! Se sana sisälsi kaikkein kauheinta mitä hän koskaan oli voinut ajatella, ja hän pöyristyi omia ajatuksiaan, jotka olivat vieneet hänet näin kammottaville ja vaarallisille syrjäpoluille. Siitä lähtien kätkei hän ne vielä syvemmälle, vaikka ne häntä sitenkin vielä silloin tällöin kiusasivat — piru se kai oikeastaan olikin, joka häntä kiusasi.

HUUMORI SATA VUOT- TA SITTEN

VAROITUS

Herra Letkunen tulee kotiin ja huudahtaa vaimolleen:

— Ajattelehan Mari, nämä viisi sikaria sain lahjaksi tupakkakau-
pan neidiltä vain sen vuoksi, että taputin häntä poskelle.

- No sehän oli hyvä, vastasi hänen rouvan-
sa, — mutta varohan vain, ettet joskus tuo koko sikarikirstua tullessasi.

MIELENVIKAINEN

Viisulaulaja: —. Sano-
taan, että kahdestasa-
dasta ihmisestä on yksi
mielenvikainen!
Hänen arvostelijan-
sa:, — Ja ne toiset 199
laulavat hänen sepittä-
miään renkutuksia.

LENINKILASKU

Mies: — Mikä tans-
sileningin lasku tämä
on? Milloin sinulla
sellainen on ollut?
Vaimo: — Sehän on
sama, mikä minulla oli
ylläni, kun sinä kosit
minua.
Mies: — Hm ! Sepä
hullua. Pitääkö minun
vielä maksaa se, jolla
vangitsit minut.

MILLOIN ALOITTI?

Setä (100 kilon pai-
noinen): — Älä syö
liikaa, pikku Olli, en
minäkään niin tehnyt,
kun olin sinun ikäinen.
Olli: — Milloin sinä
sitten aloitit?

KIELITAITOA

Erään liikkeen akku-
nassa oli ilmoitustaulu
: „Täällä puhutaan
suomea, ruotsia, venä-
jää, saksaa, ranskaa ja
englantia.”

Muuan ostaja sanoi:
— Tehän olette oikea
kielinero, kun puhutte
niin monta kieltä.
— Minä ! En suin-
kaan. Puhun vain
suomea.

— Mutta kuka täällä
sitten kieliä puhuu?
— Asiakkaani, tietysti,
vastasi isäntä.

HIDAS JUNAA

Muutama suurnope-
usjuna. Matkustaja:
Sano, emmekö pääse
kaupunkiin hieman
nopeammin?
Stinsen: Voimme,
mutta meidän pitäisi
luultavasti ottaa juna
mukaan.

TUHAT PUKAMAA

Kaksi nelivuotiasta
tyttöä juttelee keske-
nään:
Ensimmäinen: Isäni
on niin rikas, että hä-
nellä on useita kivita-
loja ja tehtaita.
Toinen: Eihän se mi-
tään, mutta isoäidil-
läni on tuhat peräpu-
kamaa.

Astronomic picture of the week:

Dark Energy Camera Captures Bright, Young Stars Blazing Inside Glowing Nebula

This image reveals bright, young stars surrounded by billowing clouds of dust and gas inside NGC 6357, which is also known as the Lobster Nebula.

Credit: CTIO/NOIRLab/DOE/NSF/AURA

T.A. Rector (University of Alaska Anchorage/NSF NOIRLab), J. Miller (Gemini Observatory/NSF NOIRLab), M. Zamani & D. de Martin (NSF NOIRLab)

Creative Commons Attribution 4.0 International License

SYYSKUUN HOROSKOOPPI 2026

Syyskuun horo- skooppi gluteen- ittomille tähdille

Oinas (21.3.–19.4.)

Ryntäät syyskuuhun kuin tuli-
nen kipinä – suoraan leipäkoria
vältellen. Ystävät ihailevat
itsekuriasi, vaikka valkosipuli-
leipä huutaa houkutusta.

Härkä (20.4.–20.5.)

Kodin ja lohturuokien kutsu
on voimakas, mutta sisäinen
gourmet löytää iloa uusista
gluteenittomista resepteistä.
Syyskuun motto: brownies voi
yhä muuttaa elämän.

Kaksoset (21.5.–20.6.)

Sosiaalinen kalenteri on täynnä
menoja – onneksi hallitset
taidon kysyä tarjoilijalta
diskreetisti ristikontaminaatio-
sta. Charmisi ratkaisee kaikki
ruokaongelmat.

Rapu (21.6.–22.7.)

Herkkä vatsasi kohtaa herkän
sielusi. Tähdet lupaavat run-
saasti gluteenittomia herkkuja
juuri silloin, kun niitä tarvitset

eniten.

Leijona (23.7.–22.8.)

Kaikkien katseet ruokaillessa.
Itseluottamuksella näytät, että
gluteenittomuus ei ole rajoite
– se on kulinaarinen seikkailu.
Suosio taattu.

Neitsyt (23.8.–22.9.)

Tämä on sinun kuukautesi! Or-
ganisointitaitosi loistaa: merkit-
set jauhot, hallitset keittiön ja
olet gluteenittomuuden velho.
Ystävät pyytävät reseptejasi.

Vaaka (23.9.–22.10.)

Punnitset vaihtoehtoja kaura-
maitoon ja mantelimaidon
välillä – tasapaino on kaikki
kaikessa. Ei hätää, molemmat
sopivat kekseihisi.

Skorpion (23.10.–21.11.)

Intohimo on teemana – myös
gluteenittomassa pastassa.
Syyskuu tuo intensiteettiä,
mutta muista: kaikki pizzapo-
hjakeskustelut eivät tarvitse
terävyyttä.

Jousimies (22.11.–21.12.)

Seikkailut odottavat! Löydät
uuden gluteenittoman kah-
vilan tai reseptin, joka tekee
matkustamisesta turvallisem-

paa. Optimistisuutesi tarttuu
kuin juurikin gluteeniton
hapanjuuri.

Kauris (22.12.–19.1.)

Käytännöllinen kuten aina:
välipalat mukana laukussa,
gluteenittomat keksit autossa.
Syyskuu palkitsee ennakointi-
si stressittömillä retkillä.

Vesimies (20.1.–18.2.)

Innovaatio ohjaa ruokavalio-
tasi. Kikhernepannarit? Kuk-
kakaalipizzapohja? Tähdet
taputtavat rohkeille kokeiluille
– skeptikotkin pyytävät lisää.

Kalat (19.2.–20.3.)

Unelmoiva syyskuu tuo lohtua
keitoista ja turvallisista leipä-
vaihtoehtoista. Luota intuiti-
oosi – se vie sinut kaikkein
viihtyisimpiin gluteenittomiin
kohtaamisiin.

Syyskuu todis- taa: et tarvitse gluteenia lois- taaksesi.

BLOGI-

KIRJOITTAJAT

Kirjoita Waasan Päivälehteen – Et-
simme bloggaajia!

Rakastatko ajatustesi, kokemus-
tesi tai asiantuntemuksesi jaka-
mista? Waasan Päivälehti etsii
intohimoisia kirjoittajia, jotka
haluavat luoda mielenkiintoista
sisältöä lukijoillemme.

Kirjoittpa sitten paikallisista
uutisista, kulttuurista, elämänta-
vasta, yrittäjyydestä tai omista
kokemuksistasi – äänesi on ter-
vetullut!

Kirjoittaminen *Waasan Päiväl-
ehdelle* on loistava tapa saada
tekstit laajemmin luetuiksi, tu-
tustua uusiin ihmisiin ja kehittää
luovuuttasi. Aiempaa kokemusta
ei tarvita – tärkeintä on into ja
ideat! Arvostamme monipuolisia
näkökulmia ja uusia ääniä, jotka
kuvastavat yhteisömme elinvoi-
maa.

Kiinnostuitko? Lähetä meille
blogi-idea tai pieni näyteteksti,
ja julkaisemme tekstisi mielel-
lämme. Tule mukaan tekemään
Waasan Päivälehteä paikka mer-
kityksellisille keskusteluille ja in-
spiroiville tarinoille!

Ota yhteyttä sähköpostitse
waasanpaivalehti@gmail.com
lisätietoja varten. Odotamme in-
nolla kuulevamme sinusta!

Waasan Päivälehti

Moderni sanomalehti, jonka ulkoasus-
sa on piirteitä 1870-luvun lehdistöstä.
. Silloin sanomalehdissä oli vain 4-8
sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia
ollenkaan, joten muutamassa sivussa
on paljon luettavaa.

Lehti sisältää lainauksia vanhoista
päivälehdistä, jotka on otettu Kansal-
lisarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi).
GPT3, Gemini ja Monica tekevät osan
rutiininomaisesta toimitustyöstä, ku-
ten käännöstö, korrehtuurin luku ja
lyhyen notisien kirjoittaminen. Kaikki
tekstit on tarkastettu toimittajilla ja
toimitus vastaa tekstien sisällöstä.

Waasan Päivälehti on päiväleh-
tityyppinen julkaisu, toistaiseksi se
ilmestyy sunnuntaiamuisin. mutta
tavoitteenamme on että se jatkossa
ilmestyy joka aamu.

Lehti on luettavissa verkossa ilmai-
seksi.

Päätoimittaja on Hans Björknäs.

Lukijoiden kirjoitukset ovat terve-
tulleet!

Lehti on paikallisessa omistuksessa
ja tulee sellaisena pysymään.

Toimitus: Waasan Päivälehti, Kou-
luku 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin
+358-40-5462455.

Helsingin toimitus: Waasan Päi-
välehti, Toinen linja 9 B 36, 00530
Helsinki. Puhelin +358-40-5462455.
Ilmoitukset pyydetään lähettämään
emaililla jpg-muodossa.

Email: waasanpaivalehti@gmail.
com

Lukijoilta

Erittäin mielellämme vastaan lu-
kijoidemme kommentteja. Kom-
mentteja, tarinoita, muistoja,
keskustelua, uutisia kotoa. Tämä
on luultavasti tämän paperin tär-
kein osa.

Mutta tilaa on rajoitetusti, joten
kirjoita mahdollisimman lyhyesti!
Joten lähetä viestit osoitteeseen:

waasanpaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hy-
permodernissa päiväleh-
dessä ensimmäisten joukossa
mainostamisella voi olla PR-
arvoa.

waasanpaivalehti@gmail.
com

jpg-, tiff- tai png-muodos-
sa. Mainokset pienennetään
sitten 46 mm:n sarakkeen le-
veyteen.

Ota yhteyttä:
waasanpaivalehti@gmail.
com